

Γνώμη 01/2026

(υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 322, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ)

όσον αφορά την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΑ), συμπεριλαμβανομένου του ειδικού προγράμματος για δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της άμυνας, την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/522, (ΕΕ) 2021/694, (ΕΕ) 2021/697, (ΕΕ) 2021/783, την κατάργηση διατάξεων των κανονισμών (ΕΕ) 2021/696, (ΕΕ) 2023/588 και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) [EDIP]

(SEC(2025) 555 final; SWD(2025) 555 final; SWD(2025) 556 final)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Προϋπολογισμός
της ΕΕ για την
περίοδο
2028-2034

Περιεχόμενα

Σημείο

01-12 | **Εισαγωγή**

01-12 | **Γιατί αυτή η γνώμη**

01-03 | Νομική βάση

04-12 | Πλαίσιο

13-72 | **Κύρια μηνύματα**

17-23 | **Ενωσιακή προστιθέμενη αξία**

24-32 | **Ευθυγράμμιση των στόχων των δαπανών με τις προτεραιότητες πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ**

33-38 | **Ευελιξία του προϋπολογισμού**

39-61 | **Απλούστευση του προγράμματος και των διαδικασιών**

39-44 | Ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων και άλλες διαδικαστικές απλουστεύσεις

45-47 | Δημόσιες συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των προ-εμπορικών

48-53 | Άμεση και έμμεση διαχείριση (συμπεριλαμβανομένων των εταιρικών σχέσεων)

54-55 | Σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

56-58 | Χρηματοδοτικοί μηχανισμοί

59-61 | Επιτροπές προγράμματος

62-64 | **Πλαίσιο επιδόσεων**

65-70 | **Συμμόρφωση, χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, διαφάνεια, λογοδοσία και ιχνηλασιμότητα των δαπανών**

71-72 | **Η εντολή ελέγχου μας**

73-82 | **Ειδικά σχόλια**

Παραρτήματα

Παράρτημα I – Κατάλογος των δημοσιεύσεων του ΕΕΣ στις οποίες γίνεται αναφορά στην παρούσα γνώμη

Παράρτημα II – Γενικές πληροφορίες

Παράρτημα III – Βασικά χαρακτηριστικά του προτεινόμενου ΕΤΑ

Παράρτημα IV – Υφιστάμενα προγράμματα που προτείνονται για ενσωμάτωση στο ΕΤΑ

Παράρτημα V – – Κοινές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των φορέων που εξομοιώνονται με αυτές και των εκτελεστικών οργανισμών, κατά τη δημοσιονομική περίοδο 2021-2027

Συντομογραφίες

Γλωσσάριο

Εισαγωγή

Γιατί αυτή η γνώμη

Νομική βάση

- 01** Η παρούσα γνώμη εκδίδεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 322, παράγραφος 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το οποίο αποτελεί τη νομική βάση για την έγκριση των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ, μεταξύ άλλων και αυτών που διέπουν την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού της.
- 02** Η πρόταση κανονισμού για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΑ) – COM(2025) 555 final – εγκρίθηκε αρχικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 16 Ιουλίου 2025. Την 1η Αυγούστου 2025 εκδόθηκε σχετικό διορθωτικό. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) έλαβε επίσημο αίτημα γνωμοδότησης επί της πρότασης από το Συμβούλιο στις 23 Σεπτεμβρίου 2025 και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 6 Νοεμβρίου 2025.
- 03** Σύμφωνα με τη θεσμική εντολή του οργάνου μας, εκδίδουμε την παρούσα γνώμη προς υποστήριξη της νομοθετικής διαδικασίας μέσω παρατηρήσεων που αφορούν τον σχεδιασμό, τη χρηματοοικονομική εκτέλεση, το περιβάλλον δικλίδων και τους πιθανούς κινδύνους που ανακύπτουν στο πλαίσιο του προτεινόμενου Ταμείου. Στο [παράρτημα I](#) παρατίθενται οι δημοσιεύσεις του ΕΕΣ που αναφέρονται στην παρούσα γνώμη.

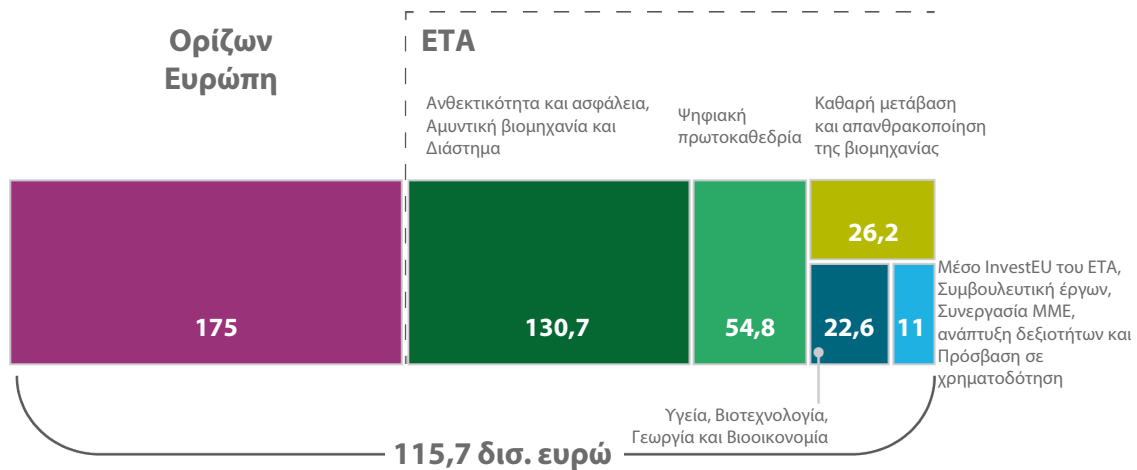
Πλαίσιο

- 04** Η ανταγωνιστικότητα, η καινοτομία και η έρευνα αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της μελλοντικής ευημερίας της Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτό, απαιτούνται επενδύσεις στην επιστήμη, την τεχνολογία και τη βιομηχανία, οι οποίες θα δώσουν ώθηση στη βιώσιμη ανάπτυξη και θα συμβάλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής ποιότητας και στην ενίσχυση της θέσης της ΕΕ στην παγκόσμια σκακιέρα. Ο προτεινόμενος κανονισμός για το ETA εντάσσεται στην ευρύτερη προσέγγιση της Επιτροπής για αύξηση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης, της τεχνολογικής υπεροχής της και της ανθεκτικότητάς της έναντι των τρεχουσών γεωπολιτικών, αμυντικών, οικονομικών και κλιματικών προκλήσεων. Σύμφωνα με την Επιτροπή, στόχος είναι η ανάπτυξη μιας στρατηγικότερης προσέγγισης, η οποία θα συνενώνει διάφορα μέσα που υπάρχουν ήδη στην ΕΕ και θα εισάγει ένα ευέλικτο πλαίσιο, που θα ανταποκρίνεται σε κρίσεις και θα υποστηρίζει επενδύσεις σε στρατηγικούς τομείς, όπως οι καθαρές τεχνολογίες, η υπερπροηγμένη τεχνολογία, οι βιοτεχνολογίες και η υγεία, το διάστημα και η άμυνα, οι κρίσιμες πρώτες ύλες και η βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών.
- 05** Το ETA έχει επίσης σημασία για τις πρωτοβουλίες που βρίσκονται σε εξέλιξη σε παγκόσμιο επίπεδο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις και για τις οποίες η ΕΕ χρειάζεται να έχει μεγαλύτερη οικονομική αυτονομία και να μπορεί να στηρίζει ταχύτερα τις επενδύσεις. Με την πρόταση αυτή, η Επιτροπή επιδιώκει επίσης να αποκριθεί, τουλάχιστον εν μέρει, στις συστάσεις που περιλαμβάνονται στην έκθεση Ντράγκι του 2024 σχετικά με το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και στην έκθεση Letta, επίσης του 2024, σχετικά με το μέλλον της ενιαίας αγοράς [σημείο 1 της αιτιολογικής έκθεσης του εγγράφου COM(2025) 555 final].
- 06** Η πρόταση συνδέεται στενά με την αντίστοιχη για το 10ο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη (ΠΠ10) ή αλλιώς «Ορίζων Ευρώπη». Με τον συνδυασμό τους αναμένεται «να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη ροή από τη βασική έρευνα στην εφαρμοσμένη έρευνα έως τις νεοφυείς και, τελικά, τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις» [αιτιολογική έκθεση του εγγράφου COM(2025) 543 final]. Αμφότερα τα προγράμματα, «Ορίζων Ευρώπη» και ETA, μπορούν να στηρίζουν ρητά δράσεις διπλής χρήσης, ενώ στην πρόταση για το ETA υπάρχει επίσης εισήγηση να συμπεριληφθεί ειδικό πρόγραμμα για δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της άμυνας (βλέπε επίσης γνώμη 02/2026 σχετικά με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», σημείο 10).
- 07** Το ETA και το «Ορίζων Ευρώπη» προβλέπεται να διαθέτουν από κοινού προϋπολογισμό ανερχόμενο σε 409 δισεκατομμύρια ευρώ (362 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2025). Το ποσό αυτό αντιστοιχεί περίπου στο 21 % του συνολικού προτεινόμενου προϋπολογισμού του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) για την περίοδο 2028-2034, ο οποίος ανέρχεται στα 1 984 δισεκατομμύρια ευρώ (1 763 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2025).

- 08** Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, με το ΕΤΑ, η Επιτροπή προτείνει τη δημιουργία ενός δημοσιονομικού μέσου που θα ενισχύσει την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα και ανθεκτικότητα σε τεχνολογίες και στρατηγικούς τομείς που είναι κρίσιμοι για την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, από τη συνεργατική έρευνα μέχρι την επέκταση, την καινοτομία, την ανάπτυξη της βιομηχανίας και των υποδομών και τη μεταποίηση, περιλαμβανομένων των σχετικών δεξιοτήτων, υποστηρίζοντας έργα και επιχειρήσεις, περιλαμβανομένων των ΜΜΕ, των νεοφυών επιχειρήσεων, των μεγαλύτερων εταιρειών, των πανεπιστημίων και των ερευνητικών οντοτήτων. Το ΕΤΑ πρέπει επίσης να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο μόχλευσης για την προσέλκυση ιδιωτικών, θεσμικών και εθνικών επενδύσεων (βλέπε αιτιολογική έκθεση, ενότητα 1: Πλαίσιο της πρότασης). Στο [παράρτημα II](#) παρατίθενται πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με το προτεινόμενο πρόγραμμα ΕΤΑ και τη νομική βάση του.
- 09** Το «Ορίζων Ευρώπη», για το οποίο το ΕΕΣ γνωμοδοτεί χωριστά (βλέπε επίσης γνώμη 02/2026), θα διατηρηθεί ως ανεξάρτητο πρόγραμμα εντός του πλαισίου του ΕΤΑ, με τον δικό του κανονισμό και σημαντικά αυξημένο προϋπολογισμό, περί τα 175 δισεκατομμύρια ευρώ (155 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2025) ([παράρτημα IV](#) και [γράφημα 1](#)).
- 10** Δεκατέσσερα άλλα προγράμματα από το τρέχον ΠΔΠ θα ομαδοποιηθούν σε τέσσερα ειδικά «σκέλη πολιτικής», τα οποία, λαμβανόμενα από κοινού, αντιστοιχούν σε επιπλέον 231,4 δισεκατομμύρια ευρώ (207,5 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2025) (άρθρα 1, 3, παράγραφος 2, και 4):
- Καθαρή μετάβαση και απανθρακοποίηση της βιομηχανίας, με προϋπολογισμό περί τα 26,2 δισεκατομμύρια ευρώ (23,3 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2025) ή 11 % του συνολικού προϋπολογισμού, μη συμπεριλαμβανομένου του «Ορίζων Ευρώπη»,
 - Υγεία, βιοτεχνολογία, γεωργία και βιοοικονομία, με προϋπολογισμό περί τα 22,6 δισεκατομμύρια ευρώ (20 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2025) ή 9 % του συνολικού προϋπολογισμού,
 - Στήριξη της ψηφιακής πρωτοκαθεδρίας, με προϋπολογισμό περί τα 54,8 δισεκατομμύρια ευρώ (48,5 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2025) ή 22 % του συνολικού προϋπολογισμού, και
 - Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα, με προϋπολογισμό περί τα 130,7 δισεκατομμύρια ευρώ (115,7 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2025) ή 53 % του συνολικού προϋπολογισμού.

Επιπλέον, 11,0 δισεκατομμύρια ευρώ (9,7 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2025) ή 5 % του συνολικού προϋπολογισμού προβλέπεται να διατεθούν σε διατομεακές δραστηριότητες που θα υλοποιηθούν συγκεκριμένα διά του μέσου InvestEU του ΕΤΑ.

Γράφημα 1 | Χορηγήσεις που θα διατεθούν κατά προτεραιότητα από το ΕΤΑ την περίοδο 2028-2034 (σε δισ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε τρέχουσες τιμές.

- 11** Επιπλέον, το τρέχον Ταμείο Καινοτομίας παραμένει ανεξάρτητο πρόγραμμα στο πλαίσιο του ΕΤΑ, συνεισφέροντας περί τα 41 δισεκατομμύρια ευρώ επιπλέον (35 δισεκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2025) για στόχους που έχουν να κάνουν με την ανταγωνιστικότητα.
- 12** Τις εν λόγω δύο νομοθετικές προτάσεις θα συμπληρώσει ενιαία πράξη για τη σύσταση κοινών επιχειρήσεων, καθώς τόσο το ΕΤΑ όσο και το «Ορίζων Ευρώπη» μπορούν να υλοποιηθούν μέσω κοινών επιχειρήσεων, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων τους, ενώ «ο αριθμός των κοινών επιχειρήσεων θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο περιορισμένος» (αιτιολογική σκέψη 13).

Κύρια μηνύματα

- 13** Κατά την άποψή μας, υπάρχουν ορισμένες βασικές παρατηρήσεις που μπορούν να διατυπωθούν σε σχέση με τον προτεινόμενο κανονισμό. Οι παρατηρήσεις αυτές συνοψίζονται κατωτέρω και αναπτύσσονται περαιτέρω στις επιμέρους ενότητες που ακολουθούν με τα κύρια μηνύματα:

Πλαίσιο 1

Τα βασικά μηνύματα εν συντομία

- **Προστιθέμενη αξία της ΕΕ:** Οι επενδύσεις σε ενωσιακές προτεραιότητες, όπως η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, η ανθεκτικότητα και η ανταγωνιστικότητα, έχουν στρατηγική σημασία που τα κράτη μέλη δεν μπορούν να διαχειριστούν μόνα τους. Η ενωσιακή προστιθέμενη αξία δεν μπορεί να μεγιστοποιηθεί και να χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη του προϋπολογισμού χωρίς μέτρηση, ορισμό και συνεπή εφαρμογή.
- **Ευθυγράμμιση των στόχων των δαπανών με τις ενωσιακές προτεραιότητες πολιτικής:** Στο σχέδιο κανονισμού σχετικά με το ΕΤΑ δεν καθορίζονται τα μέσα για την επίτευξη των στόχων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ούτε αναφέρεται με ποιον τρόπο θα μπορεί να εξάγεται μια συνολική εικόνα των ενωσιακών και εθνικών χρηματοδοτικών ροών. Η Επιτροπή οφείλει να διευκρινίσει με ποιο τρόπο η πρόταση θα αντιμετωπίσει τις στρατηγικές εξαρτήσεις της ΕΕ και να ορίσει ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα θα βασίζεται στις αρχές που αναφέρονται στο σημείο 15 της παρούσας γνώμης.

- **Ευελιξία του προϋπολογισμού:** Η πρόταση στοχεύει στην αύξηση της ευελιξίας του προϋπολογισμού με διάφορους τρόπους και παρουσιάζει ένα μοντέλο υλοποίησης για το μέσο InvestEU, με τη συμμετοχή διάφορων συμφεροντούχων. Η Επιτροπή οφείλει να διευκρινίσει ποιοι θα είναι οι πόροι που θα διατεθούν από τα σχέδια ΕΠΕΣ στο ETA, καθώς και οι σχετικές επιπτώσεις για τις κρατικές ενισχύσεις, να ορίσει τις αμοιβές διαχείρισης σε ευλόγως χαμηλά επίπεδα και να καθιερώσει ελάχιστες απαιτήσεις σχετικά με τη δυνατότητα ανακύκλωσης της χρηματοδότησης.
- **Απλούστευση του προγράμματος και των διαδικασιών:** Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων, τις εναρμονισμένες πληρωμές, την ανταλλαγή ενοποιημένων δεδομένων και τα ευρύτερα μέτρα απλούστευσης, ζητούμε ωστόσο διευκρινίσεις σχετικά με βασικά στοιχεία, όπως η «σφραγίδα ανταγωνιστικότητας» και η καθοδήγηση αναφορικά με τους κινδύνους που χαρακτηρίζουν τις δημόσιες συμβάσεις. Χαιρετίζουμε επίσης τα συμπληρωματικά ποσά για τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ), ζητούμε ωστόσο διασφαλίσεις σχετικά με την ίση μεταχείριση και την περιορισμένη στρέβλωση της αγοράς και υπογραμμίζουμε την ανάγκη να εξεταστεί κατά πόσον η χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με δαπάνες αρμόζει καλύτερα στις δαπάνες έρευνας και καινοτομίας.
- **Πλαίσιο επιδόσεων:** Από την πρόταση για το ETA λείπουν οι υποχρεώσεις για την κατάρτιση έκθεσης υλοποίησης και την εκ των υστέρων αξιολόγηση του προγράμματος, οι οποίες καθορίζονται στο πλαίσιο επιδόσεων για τον προϋπολογισμό μετά το 2027, που αποτελεί το θέμα επικείμενης γνώμης του ΕΕΣ.
- **Συμμόρφωση, διαφάνεια, λογοδοσία και ιχνηλασιμότητα των δαπανώμενων κεφαλαίων:** Το ETA αναμένεται να κάνει χρήση των ευρύτερων συστημάτων υλοποίησης και χρηματοδότησης και να βασιστεί περισσότερο σε καινοτόμες προσεγγίσεις, όπως οι προεμπορικές συμβάσεις και η ΧΔΣΔ, γεγονός που με τη σειρά του γεννά νέους κινδύνους συμμόρφωσης. Η Επιτροπή οφείλει να διασφαλίζει τη συμμόρφωση, τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την ιχνηλασιμότητα των δαπανώμενων κεφαλαίων.
- **Δικαιώματα ελέγχου του ΕΕΣ:** Δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός του ETA θα βρίσκεται υπό τη διαχείριση της Επιτροπής είτε άμεσα (μεταξύ άλλων και μέσω των εκτελεστικών οργανισμών) είτε έμμεσα (μέσω των κοινών επιχειρήσεων), το ΕΕΣ θα διαθέτει πλήρη δικαιώματα ελέγχου επί όλων των μορφών χρηματοδότησης στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας.

14 Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, το ETA θα συνδέεται στενά με το «Ορίζων Ευρώπη». Ο συνδυασμός των δύο μηχανισμών θα παρέχει δυνατότητες απρόσκοπτης χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας σε διάφορα στάδια, από την αρχική ιδέα μέχρι την είσοδο στην αγορά (βλέπε αιτιολογική έκθεση,

ενότητα 1: «Πλαίσιο της πρότασης», και αιτιολογική σκέψη 53). Το ETA μπορεί επίσης να χρηματοδοτήσει μέτρα στον τομέα της έρευνας στο πλαίσιο ειδικού προγράμματος για την αμυντική έρευνα, στο σκέλος πολιτικής «Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα».

- 15** Σύμφωνα με την Επιτροπή, η ύπαρξη δύο χωριστών ταμείων (ETA και «Ορίζων Ευρώπη») θα έχει ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη σαφήνεια των εντολών: κάθε μέσο θα επιδιώκει διαφορετικούς στόχους, με αποτέλεσμα ειδικά προσαρμοσμένα στις ανάγκες χρηματοδότηση και ευελιξία. Ωστόσο, ο διαχωρισμός αυτός ενέχει τους κινδύνους κατακερματισμού, αλληλεπικάλυψης πρωτοβουλιών και περιττής διοικητικής πολυπλοκότητας. Θα μπορούσε έτσι να αποδυναμωθούν ο συντονισμός και οι συνεργίες μεταξύ έρευνας, καινοτομίας και βιομηχανικών πολιτικών εντός του ενωσιακού πλαισίου. Η Επιτροπή οφείλει να αποσαφηνίσει περαιτέρω τους λόγους για τους οποίους παρουσιάζει δύο χωριστές προτάσεις.
- 16** Στο *παράρτημα III* επιχειρείται επισκόπηση των βασικών χαρακτηριστικών που προτείνει η Επιτροπή για το ETA, ώστε η υλοποίηση του προγράμματος να καταστεί απλούστερη και περισσότερο ευέλικτη. Στο παρόν στάδιο, η αξιολόγηση του κατά πόσον όλα τα προτεινόμενα μέτρα μπορούν ρεαλιστικά να εφαρμοστούν είναι δύσκολη υπόθεση, λόγω της έλλειψης λεπτομερέστερων πληροφοριών σχετικά με τους προτεινόμενους νέους κανόνες και κατευθυντήριες γραμμές εφαρμογής. Συνολικά και όπως ήδη αναφέραμε στο *ενημερωτικό έγγραφο του 2018* που εκπονήσαμε ενόψει του ΠΔΠ 2021-2027, θεωρούμε ότι η επίτευξη συμφωνίας επί του ορισμού της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας και η συνεπής εφαρμογή του θα απέβαιναν προς όφελος του δημόσιου διαλόγου και της λήψης αποφάσεων σχετικά με το επόμενο ΠΔΠ. Η απουσία τέτοιου ορισμού εξακολουθεί να δημιουργεί προβλήματα και, ως εκ τούτου, επαναλαμβάνουμε την πρότασή μας αυτή σε σχέση με την υπό εξέταση πράξη.

Ενωσιακή προστιθέμενη αξία

- 17** Η έννοια της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας αναφέρεται ως κατευθυντήρια αρχή στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης και στο νομοθετικό δημοσιονομικό και ψηφιακό δελτίο. Ορίζεται πρωτίστως ως η ικανότητα της ΕΕ να επιτυγχάνει αποτελέσματα που τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιτύχουν μόνα τους, μέσω αυξημένης κλίμακας, διασυνοριακής συνεργασίας και στρατηγικής εστίασης.
- 18** Σύμφωνα με την Επιτροπή, το προτεινόμενο ETA αναμένεται να μεγιστοποιήσει την ενωσιακή προστιθέμενη αξία με τη συγκέντρωση πόρων, τη μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων και τη στήριξη έργων από την έρευνα μέσω της ανάπτυξης (Πλαίσιο της πρότασης, σημείο 1.6, αιτιολογική έκθεση, σημείο 2, αιτιολογική σκέψη 58 και άρθρο 49).

- 19** Βάσει της πρότασης, το ETA θα διαρθρωθεί γύρω από τέσσερα σκέλη πολιτικής (άρθρο 3), τρία από τα οποία αντιστοιχούν σε διασυνοριακές προκλήσεις: πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, ανθεκτικότητα και ανταγωνιστικότητα. Επιπλέον, στοχεύει σε επενδύσεις σε προτεραιότητες σε επίπεδο ΕΕ και σε τομείς στρατηγικής σημασίας για την ΕΕ (αιτιολογική σκέψη 2), τις οποίες τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιτύχουν μόνα τους (αιτιολογική σκέψη 6). Η πρόταση προβλέπει επίσης την εστίαση του ETA σε δημόσια αγαθά σε ενωσιακό επίπεδο (αιτιολογική σκέψη 58 και άρθρα 3 και 19): επενδύσεις και ικανότητες που αποφέρουν οφέλη σε επίπεδο ΕΕ, πέραν όσων θα μπορούσε να επιτύχει ένα μεμονωμένο κράτος μέλος που θα δρούσε μόνο του. Η πρόταση αναφέρεται επίσης σε αρχές όπως η αναλογικότητα και η επικουρικότητα, ορίζοντας ότι οι δράσεις σε επίπεδο ΕΕ αποσκοπούν στην αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας, στη διασφάλιση της διασυνοριακής συνεργασίας και στην πρόληψη κατακερματισμένων εθνικών προσεγγίσεων.
- 20** Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η πρόταση της Επιτροπής βασίζεται στην παραδοχή ότι το πρόγραμμα ETA θα συμβάλει, εκ του σχεδιασμού του, στην επίτευξη ενωσιακής προστιθέμενης αξίας. Κατά συνέπεια, η ενωσιακή προστιθέμενη αξία δεν περιλαμβάνεται ως επίσημο κριτήριο επιλογής ή ανάθεσης για τα μέτρα που θα χρηματοδοτούνται από το ETA.
- 21** Στην [επισκόπηση 03/2025](#), επισημαίναμε ήδη ότι, για να είναι πλήρως αποτελεσματική, η έννοια της προστιθέμενης αξίας της ΕΕ πρέπει να γίνεται κατανοητή με τον ίδιο τρόπο από όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και να αποτυπώνεται σε αντίστοιχη πολιτική δήλωση ή στην ενωσιακή νομοθεσία. Με άλλα λόγια, η ενωσιακή προστιθέμενη αξία μπορεί να μετρηθεί αποτελεσματικά μόνον εάν ορίζεται με σαφήνεια και εφαρμόζεται με συνέπεια. Τον Φεβρουάριο του 2025, στην ανακοίνωσή της σχετικά με την πορεία προς το επόμενο ΠΔΠ, η Επιτροπή είχε δηλώσει ότι ο μελλοντικός προϋπολογισμός της ΕΕ θα πρέπει να επικεντρωθεί στις κοινές προκλήσεις όπου οι δαπάνες σε ευρωπαϊκό επίπεδο παράγουν την υψηλότερη ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Επισημαίνουμε, ωστόσο, ότι ούτε το ισχύον νομικό πλαίσιο της ΕΕ ούτε οι προτάσεις της Επιτροπής για το επόμενο ΠΔΠ περιέχουν ορισμό της έννοιας της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας.
- 22** Υπενθυμίζουμε επίσης ότι στην [επισκόπηση 03/2025](#) επισημαίναμε ότι η Επιτροπή δεν είχε αξιολογήσει ακόμη την [ενωσιακή προστιθέμενη αξία](#) των προγραμμάτων της τρέχουσας περιόδου 2021-2027, περιλαμβανομένων και αυτών που προβλέπεται να ενσωματωθούν στο προτεινόμενο ETA. Επιπλέον, μολονότι η αξιοποίηση ιδιωτικών και εθνικών κονδυλίων αποτελεί βασικό στόχο του ETA, η πρόταση δεν περιέχει λεπτομέρειες σχετικά με το επίπεδο της χρηματοδότησης που θα συγκεντρωθεί, ούτε σχετικά με τον τρόπο.

- 23** Συνολικά και όπως ήδη αναφέραμε στο [ενημερωτικό έγγραφο του 2018](#) που εκπονήσαμε ενόψει του ΠΔΠ 2021-2027, θεωρούμε ότι η επίτευξη συμφωνίας επί του ορισμού της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας και η συνεπής εφαρμογή του θα απέβαιναν προς όφελος του δημόσιου διαλόγου και της λήψης αποφάσεων σχετικά με το επόμενο ΠΔΠ. Εκφράζουμε εκ νέου την ανησυχία αυτή ενόψει της διαπραγματεύσεως και της έγκρισης των προτάσεων σχετικά με το ΠΔΠ της μετά το 2027 περιόδου.

Ευθυγράμμιση των στόχων των δαπανών με τις προτεραιότητες πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ

- 24** Η πρόταση προβλέπει ότι οι δαπάνες του ΕΤΑ θα ευθυγραμμίζονται με πανενωσιακούς στόχους, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις εθνικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες και με την επιφύλαξη των απαιτήσεων για διαφάνεια και ίση μεταχείριση. Συγκεκριμένα, το ΕΤΑ θα χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση μέτρων που αφορούν επαναλαμβανόμενες διαρθρωτικές προκλήσεις, όπως το χάσμα καινοτομίας, η απανθρακοποίηση και η ψηφιοποίηση, στα οποία γίνεται συχνή αναφορά στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου (αιτιολογικές σκέψεις 3, 8, 22, 34 και 47, άρθρο 7 και αιτιολογική έκθεση, σημεία 1 και 2).
- 25** Ωστόσο, επισημαίνουμε ότι η πρόταση δεν κάνει ρητή αναφορά στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, το βασικό πλαίσιο της ΕΕ για τον συντονισμό και την εποπτεία των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών. Μολονότι οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αντιμετωπίζονται έμμεσα μέσω των σκελών πολιτικής, ιδίως αυτών που αφορούν την καθαρή μετάβαση και την ανθεκτικότητα, η πρόταση δεν διευκρινίζει με ποιο τρόπο μπορεί να επιτευχθεί η ευθυγράμμιση με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, ως έναν σημαντικό συντονιστικό μηχανισμό σε επίπεδο ΕΕ.
- 26** Επιπλέον, στην [ειδική έκθεση 07/2021](#), εφιστούσαμε την προσοχή στο γεγονός ότι οι στόχοι και ο αντίκτυπος πολλών βασικών δράσεων που υποστηρίζουν την αξιοποίηση των ενωσιακών διαστημικών υπηρεσιών δεν ήταν σαφείς και ότι η Επιτροπή μόνον εν μέρει έχει αξιοποιήσει τις δυνατότητες προώθησης αυτών των υπηρεσιών στη νομοθεσία ή στα πρότυπα της ΕΕ. Θεωρούμε ότι η παρούσα νομική πρόταση αποτελεί ευκαιρία για την αποκατάσταση αυτών των αδυναμιών.
- 27** Επιπλέον, από αρκετούς ελέγχους μας έχουν αναδειχθεί οι εξαρτήσεις και τα τρωτά σημεία από τα οποία πάσχει η ΕΕ σε βασικούς τομείς (βλέπε, για παράδειγμα, [ειδική έκθεση 03/2022](#), [ειδική έκθεση 15/2023](#), [ειδική έκθεση 11/2024](#) και [ειδική έκθεση 12/2025](#)). Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι η Επιτροπή οφείλει να διευκρινίσει με ποιο

τρόπο η πρόταση θα συμβάλει στην υπέρβαση των στρατηγικών εξαρτήσεων της ΕΕ (σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις 28 και 30 της πρότασης).

- 28** Σημειώνουμε επίσης ότι η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει ένα ενιαίο σκέλος πολιτικής για την «ανθεκτικότητα και ασφάλεια, την αμυντική βιομηχανία και το διάστημα» [άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ)]. Από άποψη προϋπολογισμού, πρόκειται για το μεγαλύτερο σκέλος πολιτικής του ΕΤΑ, το οποίο αντιστοιχεί σε περισσότερο από το ήμισυ (53 %) της προτεινόμενης χρηματοδότησης (βλέπε σημείο **10**). Συγκεντρώνει τέσσερα ενωσιακά προγράμματα που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της ΕΕ στον τομέα της άμυνας, και συγκεκριμένα το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας, την πράξη για τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών, το μέσο για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών και το πρόγραμμα για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία (EDIP). Η δομή αυτή αντικατοπτρίζεται στον πυλώνα II της πρότασης για το «Ορίζων Ευρώπη» (βλέπε επίσης γνώμη 02/2026 σχετικά με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», σημείο 44).
- 29** Στη [γνώμη 02/2024](#), επισημαίναμε ότι η ενωσιακή χρηματοδότηση για τη στήριξη της στρατιωτικής κινητικότητας και των αμυντικών ικανοτήτων δεν ήταν ανάλογη προς τους καθορισμένους στόχους, καλούσαμε δε την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο συμπλήρωσης της στρατηγικής για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία με μια μακροπρόθεσμη στρατηγική χρηματοδότησης για το EDIP, στο πλαίσιο του επόμενου ΠΔΠ. Η πρόταση για το ΕΤΑ αποτελεί ένα βήμα προς την αντιμετώπιση αυτών των ανησυχιών. Ωστόσο, μολονότι αναγνωρίζουμε ότι οι διαστημικές τεχνολογίες είναι ζωτικής σημασίας για την άμυνα και τις τεχνολογίες διπλής χρήσης, θεωρούμε ότι η Επιτροπή οφείλει τουλάχιστον να παρουσιάσει μια ενδεικτική κατανομή ανά επιμέρους πολιτική και υποσυνιστώσα στο πλαίσιο του συγκεκριμένου σκέλους πολιτικής.
- 30** Συνολικά, και όπως επισημαίναμε ήδη στην [ειδική έκθεση 18/2025](#), θεωρούμε ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν συνιστά κατάλληλη βάση για την ανάλυση των αναγκών και των κινδύνων που θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο προϋπολογισμός της ΕΕ (ο οποίος αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 1 % του ΑΕΠ της ΕΕ και, ως εκ τούτου, μπορεί να καλύψει μικρό μόνο μέρος των συνολικών επενδυτικών αναγκών στα κράτη μέλη). Επιπλέον, αρκετοί από τους ελέγχους μας εντόπισαν αδυναμίες στον συντονισμό μεταξύ των ενωσιακών και των εθνικών χρηματοδοτικών ροών, όπως αναφέρεται επίσης στην αιτιολογική σκέψη 87 της πρότασης (βλέπε, για παράδειγμα, [ειδική έκθεση 15/2022](#), [ειδική έκθεση 12/2025](#), [ειδική έκθεση 11/2024](#), [ειδική έκθεση 15/2023](#), [ειδική έκθεση 23/2022](#) και [επισκόπηση 05/2025](#)). Παραμένει ασαφές με ποιο τρόπο η Επιτροπή θα σχηματίσει πλήρη και ενοποιημένη εικόνα των διάφορων ενωσιακών και εθνικών χρηματοδοτικών ροών, και ιδίως αυτών που υποστηρίζουν τους τομείς που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΑ. Δυσχεραίνεται έτσι ακόμη περισσότερο η σωστή εστίαση του Ταμείου και άλλων ενωσιακών μέσων, καθώς και η εξασφάλιση της

συμπληρωματικότητας και η αποτροπή των αλληλεπικαλύψεων με εθνικά χρηματοδοτικά μέσα. Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνουμε ότι ορισμένες επενδύσεις, όπως η στρατιωτική κινητικότητα, είναι επίσης επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο άλλων ενωσιακών μέσων, συμπεριλαμβανομένου του προσφάτως προταθέντος μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» ή του κανονισμού για τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης (σχέδια ΕΠΕΣ).

- 31** Στον τομέα της βιομηχανικής πολιτικής και της ανταγωνιστικότητας, με τους ελέγχους μας διαπιστώσαμε ότι οι τρέχουσες πρακτικές οδηγούν συχνά στον καθορισμό αυθαίρετων τιμών-στόχου σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες συνήθως δεν επιτυγχάνονται, καθώς και ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ που διατίθεται για την επίτευξή τους αντιπροσωπεύει μικρό μόνο μέρος των συνολικών αναγκών (βλέπε, για παράδειγμα, [ειδική έκθεση 03/2022](#) και [ειδική έκθεση 12/2025](#)). Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνουμε ότι η Επιτροπή προτίθεται να χρησιμοποιήσει το εργαλείο συντονισμού της ανταγωνιστικότητας για να εξασφαλίσει συνεργίες με προκαταναμεμημένα κονδύλια σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, κυρίως στο πλαίσιο των σχεδίων ΕΠΕΣ (βλέπε [πλαίσιο 2](#)). Παρόλα αυτά, θεωρούμε ότι η Επιτροπή οφείλει να αποσαφηνίσει περαιτέρω τις ρυθμίσεις περί συντονισμού, όπως ο τακτικός διαρθρωμένος διάλογος με τα κράτη μέλη, ο καθορισμός κοινών προτεραιοτήτων και οι απαιτήσεις ανταλλαγής πληροφοριών (βλέπε επίσης σημείο [25](#)).

Πλαίσιο 2

Εργαλείο συντονισμού της ανταγωνιστικότητας

Στις 29 Ιανουαρίου 2025, η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση με τίτλο «[Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας για την ΕΕ](#)», η οποία προορίζεται να χρησιμεύσει ως στρατηγικό πλαίσιο για την καθοδήγηση του πολιτικού και νομοθετικού θεματολογίου της κατά την επόμενη πενταετία. Ανακοίνωσε επίσης την πρόθεσή της να προτείνει ένα νέο εργαλείο συντονισμού της ανταγωνιστικότητας, σχεδιασμένο για να διευκολύνει την κοινή δράση με τα κράτη μέλη σχετικά με κοινές προτεραιότητες ανταγωνιστικότητας σε στρατηγικά σημαντικούς τομείς και έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.

- 32** Τέλος, θεωρούμε πολύ σημαντικό ο μελλοντικός κανονισμός του ΕΤΑ να αναφέρει περισσότερο απερίφραστα ότι η ενωσιακή χρηματοδότηση για την ανταγωνιστικότητα θα βασίζεται στις ακόλουθες αρχές: στην αριστεία ή στην ποιότητα των προτεινόμενων μέτρων, στον αναμενόμενο αντίκτυπό τους (για παράδειγμα, στο δυναμικό τους για κοινωνικά οφέλη και στην κλίμακα και τη βιωσιμότητα των προτεινόμενων δράσεων) και ζητήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή τους. Στην περίπτωση του ΕΤΑ, το τελευταίο θα πρέπει να καλύπτει τόσο τη σκοπιμότητα όσο και τη κλιμακοθετησιμότητα (όπως το σχέδιο εργασίας του έργου, τους εμπλεκόμενους φορείς, την αποτελεσματικότητα της προτεινόμενης προσέγγισης ή το βιομηχανικό παραγωγικό δυναμικό).

Ευελιξία του προϋπολογισμού

- 33** Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, σκοπός του ETA είναι η αύξηση της ευελιξίας του προϋπολογισμού μέσω της συγκέντρωσης πόρων στο πλαίσιο των τεσσάρων σκελών πολιτικής του Ταμείου, της επιτάχυνσης των διαδικασιών, της απλούστευσης των δομών πρόσβασης και διακυβέρνησης και της στήριξης σε ένα ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων (αιτιολογική σκέψη 82 και τμήμα 2).
- 34** Το προτεινόμενο ETA θα επιτρέψει τον συνδυασμό της μακροπρόθεσμης σταθερότητας με την ικανότητα ταχείας ανακατανομής των κονδυλίων σε όλους τους τομείς πολιτικής (αιτιολογικές σκέψεις 4 και 41 και αιτιολογική έκθεση, σημεία 1 και 3). Από την άποψη αυτή, επισημαίνουμε τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τις τρίτες χώρες, τους διεθνείς οργανισμούς, τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη «να διαθέτουν πρόσθετες χρηματοδοτικές ή μη χρηματοδοτικές συνεισφορές στο ETA». Στο πλαίσιο αυτό, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στους πόρους από τα σχέδια ΕΠΕΣ, οι οποίοι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη εξαιρετικών έργων που δεν χρηματοδοτούνται από άλλες πηγές, την ενίσχυση της συμμετοχής των υποεκπροσωπούμενων κρατών μελών ή περιφερειών και τη μείωση του διοικητικού φόρτου μέσω κεντρικής επιλογής (άρθρο 5). Ωστόσο, παραμένει ασαφής ο τρόπος με τον οποίο θα λειτουργήσει όλο αυτό, με συνέπεια να δημιουργούνται κίνδυνοι αλληλεπικαλύψεων, διπλής χρηματοδότησης και διπλής υποβολής εκθέσεων, οι οποίοι θα πρέπει να μετριαστούν μέσω σαφών κανόνων για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων.
- 35** Επίσης, σε αντίθεση με την τρέχουσα περίοδο (άρθρο 26 του [κανονισμού περί κοινών διατάξεων](#)), δεν προτείνεται ανώτατο όριο για τις μεταφορές. Κατά κανόνα, τα κονδύλια που διαχειρίζεται άμεσα η Επιτροπή, όπως προτείνεται για το ETA, εξαιρούνται από τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Ωστόσο, εάν τα κονδύλια που μεταφέρονται από τα κράτη μέλη εξακολουθήσουν να προορίζονται για μέτρα στην ίδια χώρα, τίθεται το ερώτημα αν οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις πρέπει να εφαρμόζονται στα μεταφερόμενα ποσά και, εάν ναι, κατά πόσον θα μπορούσαν να εφαρμοστούν απλουστευμένες διαδικασίες. Θεωρούμε ότι η Επιτροπή οφείλει να αποσαφηνίσει τα ζητήματα αυτά.
- 36** Τέλος, η πρόταση απαιτεί το μέσο InvestEU να παρέχει εγγύηση από τον προϋπολογισμό και χρηματοδοτικά μέσα για την κινητοποίηση πρόσθετων επενδύσεων σε ολόκληρη την Ένωση, με σκοπό τη στήριξη της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας σε στρατηγικές τεχνολογίες, υπηρεσίες και τομείς (αιτιολογική σκέψη 67). Η πρόταση παρουσιάζει επίσης ένα ευρύ και ευέλικτο μοντέλο εφαρμογής για το μέσο InvestEU, το οποίο περιλαμβάνει μια κοινότητα εταίρων υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένων του Ομίλου ΕΤΕπ, διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών και ιδρυμάτων και, σε

εξαιρετικές περιπτώσεις, φορέων που υπάγονται στο ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους ή στην ενωσιακή νομοθεσία (άρθρο 25). Από την άποψη αυτή, υπενθυμίζουμε ότι η Επιτροπή οφείλει να διασφαλίζει ότι τα έσοδα διαχείρισης καθορίζονται σε ευλόγως χαμηλά επίπεδα (βλέπε επίσης σημείο 52).

- 37** Σύμφωνα με το άρθρο 5 της πρότασης, οι επανεισροές από το ETA και από προηγούμενα χρηματοδοτικά μέσα, όπως και οι εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό, θα χρησιμοποιούνται ως εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό για την επίτευξη των στόχων του Ταμείου. Ωστόσο, επ' ευκαιρία διάφορων ελέγχων μας (για παράδειγμα, [ειδική έκθεση 03/2019](#), [ειδική έκθεση 06/2021](#), [ειδική έκθεση 05/2023](#) και [ειδική έκθεση 24/2025](#)), έχουμε επισημάνει ότι η δυνατότητα ανακύκλωσης των χρηματοδοτικών μέσων δεν αξιοποιείται πλήρως (με άλλα λόγια, η χρηματοδότηση που είναι διαθέσιμη για δάνεια, εγγυήσεις και συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο κατά τη διάρκεια της υλοποίησης ενός προγράμματος χρησιμοποιείται λιγότερες φορές από ό,τι θα μπορούσε κανονικά). Θεωρούμε ότι η Επιτροπή οφείλει να αποσαφηνίσει περαιτέρω το ζήτημα αυτό.
- 38** Σύμφωνα με το άρθρο 21 της πρότασης, το μέσο InvestEU του ETA θα εφαρμοστεί με τη χρήση ελάχιστου ποσού, το οποίο μπορεί να αυξηθεί με τις συνεισφορές από προγράμματα εργασίας στο πλαίσιο των διάφορων σκελών πολιτικής του ETA, καθώς και από άλλα ενωσιακά προγράμματα. Ως εκ τούτου, οι συνεισφορές στις προβλέψεις εγγυήσεων από τον προϋπολογισμό και στη χρηματοδότηση χρηματοδοτικών μέσων δεν είναι προκαθορισμένες. Θεωρούμε επίσης ότι η πρόταση στερείται σαφήνειας σχετικά με την κατανομή του ποσού της εγγύησης από τον προϋπολογισμό ή του χρηματοδοτικού μέσου, ιδίως όταν η στήριξη αυτή συνδυάζεται με μη επιστρεπτέα στήριξη σε πράξη συνδυαστικής χρηματοδότησης ή όταν ανατίθεται σε οργανισμούς ιδιωτικού δικαίου. Ειδικότερα, σε αντίθεση με τα προηγούμενα προγράμματα εγγυήσεων από τον προϋπολογισμό, το προτεινόμενο πρόγραμμα δεν καθορίζει τιμή-στόχο για τυχόν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα, ώστε να μετράται ο όγκος των επενδύσεων που θα κινητοποιούνται. Αυτό μπορεί να δυσχεράνει την αποτελεσματική παρακολούθηση και αξιολόγηση του αντικτύπου του μέσου. Στην [ειδική έκθεσή μας 07/2025](#), συνιστούσαμε στην Επιτροπή να αναφέρει στοιχεία σχετικά με τις επενδύσεις που κινητοποιούνται βάσει χρηματοδότησης υποστηριζόμενης από την ΕΕ που εγκρίνεται και εκταμιεύεται υπέρ τελικών αποδεκτών.

Απλούστευση του προγράμματος και των διαδικασιών

Ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων και άλλες διαδικαστικές απλουστεύσεις

- 39** Ο προτεινόμενος κανονισμός για το ETA θα θεσπίσει ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων τόσο για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» όσο και για το ETA, καθώς και τυποποιημένους όρους πληρωμής για επιχορηγήσεις και χρηματοδοτικά μέσα (εγγυήσεις, δάνεια ή μετοχικά κεφάλαια) και ενιαία πύλη για τους συμμετέχοντες, διευκολύνοντας έτσι την πρόσβαση στη χρηματοδότηση της ΕΕ (άρθρο 6). Αυτό ανταποκρίνεται στα αιτήματα για απλούστευση και συνεργίες και συμβάλλει στην αντιμετώπιση των αδυναμιών που εντοπίσαμε στο πλαίσιο προηγούμενων εκθέσεων, όπως στην [ειδική έκθεση 07/2024](#), και φυσικά το επικροτούμε. Τονίζουμε, ωστόσο, ότι η αποτελεσματική απλούστευση δεν απαιτεί απλώς κοινούς κανόνες· σημαίνει επίσης ευθυγράμμιση ή τυποποίηση, όπως και σταθερότητα των διαδικασιών και χρήση κοινών πληροφοριακών συστημάτων. Επιπλέον, στην πράξη μπορεί να είναι δύσκολο να εφαρμοστεί ένα ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων σε έναν τομέα δαπανών τόσο ευρύ και ποικιλόμορφο όσο αυτός που καλύπτει το ETA.
- 40** Εκφράζουμε επίσης την ικανοποίησή μας για την πρόταση της Επιτροπής για μια εργαλειοθήκη του ETA που να αντικαθιστά τα κατακερματισμένα εργαλεία χρηματοοικονομικής τεχνικής, ορισμένα εκ των οποίων βρίσκονταν προηγουμένως εκτός προϋπολογισμού ή λειτουργούσαν βάσει χωριστών κανόνων, και να ενσωματώνει μέσα που ήταν προηγουμένως διασκορπισμένα (επιχορηγήσεις, εγγυήσεις, μετοχικά κεφάλαια, συνδυαστική χρηματοδότηση) σε ένα ενιαίο προϋπολογιστικό πλαίσιο (κεφάλαιο II). Η ενσωμάτωση αυτή αναμένεται να μειώσει την εξάρτηση από *ad hoc* πρωτοβουλίες εκτός προϋπολογισμού και αποτελεί πιθανό βήμα προς την απλούστευση. Απομένει, ωστόσο, να διαπιστωθεί κατά πόσον τα μέτρα αυτά θα αποφέρουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

- 41** Προτείνεται η δημιουργία «σφραγίδας ανταγωνιστικότητας». Η σφραγίδα θα προσδιορίζει τα έργα που θα μπορούσαν να επωφεληθούν από συνδυασμένη χρηματοδότηση (αιτιολογική έκθεση, αιτιολογική σκέψη 47, και άρθρο 8) και απλουστευμένη διαδικασία υποβολής αιτήσεων, εξασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο περισσότερη σαφήνεια υπέρ των φορέων υλοποίησης που έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Ωστόσο, η Επιτροπή οφείλει να διευκρινίσει περαιτέρω τον τρόπο λειτουργίας των εν λόγω μηχανισμών στην πράξη, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο έχουν ληφθεί υπόψη στην παρούσα πρόταση διδάγματα που έχουν αντληθεί από παρόμοιες πρωτοβουλίες [όπως η «σφραγίδα κυριαρχίας (σφραγίδα STEP)» ή η «σφραγίδα αριστείας»]. Στο πλαίσιο αυτό, εφιστούμε όλως ιδιαιτέρως την προσοχή στην ανάγκη ευθυγράμμισης των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις (βλέπε, για παράδειγμα, την [ειδική έκθεση 23/2022](#) και τη [γνώμη 02/2025](#)).
- 42** Επιπλέον, η Επιτροπή θα πρέπει να διευκρινίσει αν η «σφραγίδα ανταγωνιστικότητας» έχει ως στόχο να βοηθήσει τα έργα που χρηματοδοτούνται ήδη από το ETA να εξασφαλίσουν πρόσθετη χρηματοδότηση (από άλλες ενωσιακές ή εθνικές πηγές) ή αν αποσκοπεί στην παροχή εναλλακτικής χρηματοδότησης για έργα που έχουν λάβει τη σφραγίδα, αλλά δεν χρηματοδοτούνται λόγω περιορισμών του προϋπολογισμού του ETA. Από την άποψη αυτή, επισημαίνουμε επίσης ότι η Επιτροπή προτείνει μόνο τη δεύτερη δυνατότητα για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» (βλέπε άρθρο 8, παράγραφο 3 του προτεινόμενου κανονισμού για το «Ορίζων Ευρώπη»). Παρόμοια διευκρίνιση δεν υπάρχει στον προτεινόμενο κανονισμό για το ETA.
- 43** Όπως επίσης έχουμε επισημάνει σε αρκετές εκθέσεις μας, θεωρούμε ότι η πρόσβαση στη χρηματοδότηση της ΕΕ πρέπει να απλουστευθεί και να διευκολυνθεί. Το άρθρο 6 του προτεινόμενου κανονισμού ορίζει ότι όλοι οι στόχοι πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής για την καθαρή τεχνολογία και τη βιομηχανία, θα μπορούσαν να επωφεληθούν από συνδυασμένη και σωρευτική χρηματοδότηση και απλούστερη πρόσβαση μέσω λιγότερων, αλλά περισσότερο ολοκληρωμένων μέσων στο πλαίσιο του ETA. Πρόκειται για ένα θετικό βήμα προς τον περιορισμό του κατακερματισμού της χρηματοδότησης και εμείς επικροτούμε επίσης την πρόταση για τη δημιουργία ενιαίας πύλης με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης, ιδίως για τις μικρές και μεσαίες και τις νεοφυείς επιχειρήσεις.
- 44** Τέλος, για την απλούστευση των διαδικασιών ανάθεσης, η Επιτροπή προτείνει την εφαρμογή των ελάχιστων απαιτήσεων που ορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό, στις περιπτώσεις που αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί (άρθρο 12, παράγραφος 4). Αυτό διαφέρει από την παραδοσιακή προσέγγιση που εφαρμόζεται σε αυτόν τον τομέα του προϋπολογισμού της ΕΕ και, βάσει της οποίας, οι ανοικτές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων πραγματοποιούνται με τη χρήση σαφώς καθορισμένων κριτηρίων, ενώ

παρέχεται εκτενής καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο διενέργειας της αξιολόγησης των προτάσεων· οι προτάσεις αξιολογούνται από ανεξάρτητους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, οι αιτήσεις κατατάσσονται σύμφωνα με την αξιολόγηση του εμπειρογνώμονα και οι προτάσεις με την υψηλότερη κατάταξη λαμβάνουν χρηματοδότηση. Το άρθρο 12, παράγραφος 5, του προτεινόμενου κανονισμού επιτρέπει τη χορήγηση χρηματοδότησης χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων· το άρθρο 12, παράγραφος 9, προβλέπει επιτροπές αξιολόγησης που δεν απαρτίζονται μόνο από ανεξάρτητους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. Αυτό αυξάνει τη διακριτική ευχέρεια που διαθέτουν η Επιτροπή και οι φορείς υλοποίησης κατά την επιλογή των έργων. Η Επιτροπή οφείλει να αποσαφηνίσει τις ειδικές περιστάσεις υπό τις οποίες θα εφαρμόζονται οι προσεγγίσεις αυτές, καθώς και τις εγγυήσεις που απαιτούνται σε τέτοιες περιπτώσεις, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης.

Δημόσιες συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των προ-εμπορικών

- 45** Η Επιτροπή προτείνει την απλούστευση των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων για καινοτόμες λύσεις, με στόχο τον εξορθολογισμό και την επιτάχυνση της υλοποίησης στον τομέα της ανταγωνιστικότητας (άρθρα 15 και 20). Ωστόσο, οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις που ισχύουν για τους δικαιούχους καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο βάσει των οδηγιών της ΕΕ, ενώ οι κανόνες που αφορούν τις συμβάσεις που συνάπτουν οι οργανισμοί της ΕΕ προβλέπονται από τον δημοσιονομικό κανονισμό και, επομένως, δεν αναφέρονται σε ειδικά σε συγκεκριμένα ταμεία, όπως το ΕΤΑ. Από την άποψη αυτή, η Επιτροπή οφείλει να αποσαφηνίσει το πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών που προτίθεται να εκδώσει για τους δικαιούχους κονδυλίων της ΕΕ.
- 46** Στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, ιδιαίτερο ρόλο διαδραματίζουν οι προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις (που ορίζονται στο άρθρο 2). Αυτό συχνά σημαίνει την εξασφάλιση πρωτοποριακών λύσεων. Μπορούν επίσης να ισχύουν ειδικοί όροι σε σχέση με τον τόπο παροχής των υπηρεσιών, των αγαθών ή των εργασιών (άρθρο 10), την κυριότητα των αποτελεσμάτων και την πρόσβαση σε αυτά. Τόσο η πρόταση για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» όσο και η πρόταση για το ΕΤΑ αναφέρονται ειδικά στις συμβάσεις, και ιδίως στις προ-εμπορικές, ως μέσο που πρέπει να χρησιμοποιείται από τους δικαιούχους, την Επιτροπή και τους λοιπούς φορείς υλοποίησης. Η πρόταση προβλέπει ότι τα προγράμματα εργασίας και τα έγγραφα της πρόσκλησης θα καθορίζουν περισσότερες τεχνικές λεπτομέρειες για την εκτέλεση του προϋπολογισμού στο σύνολο των πολιτικών που υποστηρίζει το ΕΤΑ, συμπεριλαμβανομένων ειδικών κριτηρίων επιλεξιμότητας και ανάθεσης ανάλογα με το μέσο, τόσο για τις επιχορηγήσεις όσο και για τις δημόσιες συμβάσεις (αιτιολογική σκέψη 50). Όσον αφορά την πολιτική για τη βιομηχανία ασφάλειας, το άρθρο 81 της πρότασης αποδίδει την κυριότητα του τελικού

προϊόντος στην ΕΕ, ενώ τα άρθρα 54 και 70 θεσπίζουν τους κανόνες για τα αμυντικά και διαστημικά περιουσιακά στοιχεία. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για άλλους τομείς που καλύπτονται από το ΕΤΑ.

- 47** Τέλος, μολονότι οι προ-εμπορικές συμβάσεις προσφέρουν πλεονεκτήματα όσον αφορά την έγκαιρη πρόσβαση σε καινοτόμες λύσεις και τεχνολογίες, ενέχουν επίσης ειδικούς κινδύνους που απορρέουν κυρίως από την αβεβαιότητα και τα πολλαπλά στάδια που περιλαμβάνουν οι εν λόγω συμβάσεις, γεγονός που δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο τη διασφάλιση της οικονομικής αποδοτικότητας και της λογοδοσίας. Ως εκ τούτου, ενδέχεται να απαιτείται ειδική καθοδήγηση από την Επιτροπή, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα αγαθά και οι υπηρεσίες που αγοράζονται ευθυγραμμίζονται με τις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ και τις προσδιορισμένες ανάγκες, ότι η διαδικασία σύναψης των συμβάσεων είναι διαφανής, ανταγωνιστική και δεν κρύβει συγκρούσεις συμφερόντων, ότι η διαχείριση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας γίνεται ορθά, ότι υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για τη στήριξη της μεταγενέστερης διείσδυσης στην αγορά και ότι οι λύσεις που αναπτύσσονται εφαρμόζονται ορθά.

Άμεση και έμμεση διαχείριση (συμπεριλαμβανομένων των εταιρικών σχέσεων)

- 48** Το πρόγραμμα ΕΤΑ θα υλοποιηθεί υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση (βλέπε ενότητα 2 του νομοθετικού δημοσιονομικού και ψηφιακού δελτίου, με τίτλο «Μέτρα διαχείρισης», και άρθρο 12, παράγραφος 2, της πρότασης). Το αυτό ισχύει και για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».
- 49** Το ΕΤΑ θα υλοποιηθεί μέσω προγραμμάτων εργασίας, τα οποία θα περιλαμβάνουν συνεργατικές δράσεις έρευνας και καινοτομίας και τον συγκεκριμένο προϋπολογισμό τους, σε ειδικό για τον σκοπό τμήμα του προγράμματος (άρθρο 15, παράγραφος 2). Θα υπάρχουν κοινά προγράμματα εργασίας για συνεργατικές δράσεις έρευνας και καινοτομίας, τα οποία θα συνδυάζουν χρηματοδότηση από το ΕΤΑ και το «Ορίζων Ευρώπη». Ωστόσο, η πρόταση δεν αναφέρει αν τα κριτήρια ανάθεσης για την κατανομή της χρηματοδότησης του ΕΤΑ θα καθορίζονται στα προγράμματα εργασίας ή σε ειδικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Καλούμε την Επιτροπή να αποσαφηνίσει το ζήτημα αυτό.
- 50** Μέρος του ΕΤΑ υπό άμεση διαχείριση θα υλοποιηθεί μέσω εκτελεστικών οργανισμών που ιδρύονται σύμφωνα με τον [κανονισμό αριθ. 58/2003 του Συμβουλίου](#) (άρθρο 6 και σημείο 1.7 της ενότητας «Πλαίσιο της πρότασης»). Δεδομένου ότι η κατάρτιση των προτεινόμενων προγραμμάτων διαφέρει σημαντικά από ό,τι ισχύει επί του παρόντος, επισημαίνουμε ότι ο αριθμός και η τρέχουσα δομή των εκτελεστικών οργανισμών

ενδέχεται να χρειαστεί να επανεξεταστούν, προκειμένου να υποστηριχθούν δεόντως οι νέες προτεραιότητες χρηματοδότησης που καθορίζονται από το ETA και το «Ορίζων Ευρώπη» ([παράρτημα V](#)). Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσε επίσης να αξιολογηθεί κατά πόσον η νομική μορφή ενός γραφείου εντός της Επιτροπής θα μπορούσε να αποτελέσει καταλληλότερη και αποτελεσματικότερη διοικητική δομή για την υποστήριξη της εκτέλεσης του προϋπολογισμού των ETA/«Ορίζων Ευρώπη», ιδίως όταν σε αυτή εμπλέκονται διάφορες υπηρεσίες της Επιτροπής.

- 51** Όσον αφορά την έμμεση διαχείριση, το σχέδιο κανονισμού προτείνει τμήματα του ETA να υλοποιούνται από ευρωπαϊκές συμπράξεις (αιτιολογικές σκέψεις 13 και 53 και άρθρο 12, παράγραφος 11). Πρόκειται για κοινές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των οποίων η ΕΕ και οι εταίροι από τον δημόσιο ή από τον ιδιωτικό τομέα, ή και από αμφότερους, υποστηρίζουν ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων, με κοινές δαπάνες και από κοινού υλοποίηση. Οι κοινές επιχειρήσεις είναι μια μορφή σύμπραξης που συστήνεται δυνάμει του άρθρου 187 της ΣΛΕΕ για να φέρει σε συνεργασία εταίρους από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα με στόχο την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας ([παράρτημα V](#)). Στο πλαίσιο αυτό, επικροτούμε την προτεινόμενη αλλαγή, σε σύγκριση με τον ισχύοντα κανονισμό για το «Ορίζων Ευρώπη», με την οποία εισάγεται νομική απαίτηση για τους άλλους εταίρους να παρέχουν οικονομική εισφορά τουλάχιστον αντίστοιχη με εκείνη της ΕΕ και καταργείται η δυνατότητα παροχής εισφορών σε είδος (βλέπε επίσης άρθρο 11 της πρότασης για το «Ορίζων Ευρώπη»). Ως προς το ζήτημα αυτό, παραπέμπουμε στα σχόλιά μας σχετικά με τις κοινές επιχειρήσεις, και ιδίως το διοικητικό κόστος και την οργανωτική δομή τους, που διατυπώνουμε στη γνώμη μας 02/2026 σχετικά με την πρόταση για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».
- 52** Η Επιτροπή προτείνει επίσης το ETA να χρησιμοποιήσει εντεταλμένες οντότητες, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), οι εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες και τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που συντονίζονται βάσει ενός κεντρικού πλαισίου διακυβέρνησης, παρόμοιου με το πρόγραμμα InvestEU (αιτιολογική σκέψη 68, άρθρα 6 και 12). Αυτές οι εντεταλμένες οντότητες θα λειτουργούν υπό την άμεση εποπτεία της Επιτροπής και θα βαρύνονται με τις συνήθεις υποχρεώσεις περί ελέγχου και υποβολής εκθέσεων (άρθρο 2, παράγραφος 12, άρθρο 25 και σημείο 2 του νομοθετικού και δημοσιονομικού δελτίου).
- 53** Θεωρούμε απαραίτητο η Επιτροπή να εξετάσει κατά πόσον η προτεινόμενη δημιουργία του ETA αποτελεί απάντηση σε προηγούμενες αδυναμίες του [επενδυτικού σχεδίου Γιούνκερ για την Ευρώπη του 2015](#) και κατά πόσον η δομή του ETA είναι αρκετά ισχυρή για να διαχειριστεί τους εντοπιζόμενους κινδύνους και να μεγιστοποιήσει την προστιθέμενη αξία της ενωσιακής χρηματοδοτικής στήριξης (βλέπε την [ειδική έκθεσή μας 07/2025](#), καθώς και το σημείο [36](#)).

Σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

- 54** Τα τελευταία χρόνια έχουν συσταθεί πολλά ΣΕΚΕΕ στους τομείς που καλύπτονται από τα τέσσερα σκέλη πολιτικής του «Ορίζων Ευρώπη» και του ETA (αιτιολογική σκέψη 58, άρθρα 2 και 19). Στην [ειδική έκθεση 15/2023](#) και στην [ειδική έκθεση 21/2024](#), επισημαίναμε συγκεκριμένες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ΣΕΚΕΕ με την πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση. Στο πλαίσιο αυτό, εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για την πρόταση της Επιτροπής να παράσχει μέσω του ETA συμπληρωματική χρηματοδότηση για τα ΣΕΚΕΕ, καθώς και για έργα παρακολούθησης, με βάση τα αποτελέσματα των ΣΕΚΕΕ (άρθρο 19). Ταυτόχρονα, θεωρούμε αναγκαίο Η Επιτροπή να διευκρινίσει περαιτέρω τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλίσει ότι η χρηματοδότησή της δεν εισάγει διακρίσεις, τηρεί τους όρους της ίσης μεταχείρισης και ελαχιστοποιεί τις στρεβλώσεις της αγοράς.
- 55** Όσον αφορά τα ΣΕΚΕΕ στον τομέα της άμυνας, η [ειδική έκθεσή μας 10/2023](#) κατέδειξε ότι η συμμετοχή των κρατών μελών ήταν άنيση, γεγονός που μας οδήγησε να συστήσουμε στην Επιτροπή να λάβει μέτρα για την αποκατάσταση του προβλήματος. Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνουμε ότι η πρόταση της Επιτροπής αποσκοπεί στην εξασφάλιση ευρύτερης γεωγραφικής συμμετοχής. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για τη φιλοδοξία αυτή, η οποία αποτελεί επίσης απάντηση σε μια ανησυχία που εκφράζαμε στην [ειδική έκθεσή μας 15/2023](#). Παρόλα αυτά, τονίζουμε την ανάγκη συμμόρφωσης με τα συνολικά κριτήρια της αριστείας, του αντικτύπου και της υλοποίησης, στα οποία θα πρέπει να βασίζεται κάθε χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας (σημείο [32](#)).

Χρηματοδοτικοί μηχανισμοί

- 56** Η πρόταση της Επιτροπής προτείνει το ETA να χρησιμοποιήσει όλες τις επιλογές χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες στο πλαίσιο του δημοσιονομικού κανονισμού (άρθρο 12). Η πρόταση δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση επιλογών απλουστευμένου κόστους (ΕΑΚ), όπως τα κατ' αποκοπή ποσά, καθώς και στις πληρωμές που βασίζονται στην προσέγγιση ΧΔΣΔ. Ωστόσο, θεωρούμε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ΕΑΚ ή η ΧΔΣΔ μπορεί να μην είναι οι καταλληλότεροι μηχανισμοί χρηματοδότησης, ιδίως αφού η πρόταση δεν παρέχει λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο επιλογής ή εφαρμογής των εν λόγω μεθόδων πληρωμής, αφήνοντας την υλοποίηση να καθοριστεί σε μελλοντικά προγράμματα εργασίας.

- 57** Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζουμε επίσης την εκτίμησή μας σχετικά με τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που συνδέονται με τη χρήση της ΧΔΣΔ για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του προϋπολογισμού (βλέπε, για παράδειγμα, την [ετήσια έκθεσή μας για το 2022](#) και την [ετήσια έκθεσή μας για το 2024](#)). Ωστόσο, σε αντίθεση με τις ΕΑΚ, το σύστημα της ΧΔΣΔ έχει χρησιμοποιηθεί μέχρι στιγμής σε πολύ περιορισμένο βαθμό μόνο σε τρία από τα δεκατέσσερα τρέχοντα προγράμματα που καλύπτει το ΕΤΑ, κυρίως δε για συγκεκριμένα είδη μέτρων. Λαμβανομένων υπόψη προηγούμενων διαπιστώσεων από ελέγχους σχετικά με τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) (βλέπε, για παράδειγμα, την [επισκόπηση 03/2025](#) και την [επισκόπηση 02/2025](#)), προτείνουμε στην Επιτροπή να αξιολογήσει προσεκτικά κατά πόσον αυτή η επιλογή χρηματοδότησης είναι κατάλληλη για τον μεγάλο όγκο των προτεινόμενων δαπανών για την έρευνα και την καινοτομία.
- 58** Το άρθρο 20 του προτεινόμενου κανονισμού για το ΕΤΑ προβλέπει ταχείες διαδικασίες για τις εκταμιεύσεις, βασιζόμενες στην προκαταρκτική αξιολόγηση, μεταθέτοντας έτσι τους περιορισμένους ελέγχους στα μετά την ανάθεση στάδια. Η προσέγγιση αυτή ενέχει τόσο ευκαιρίες όσο και κινδύνους. Από την άποψη αυτή, θεωρούμε απαραίτητο η Επιτροπή να διενεργήσει διεξοδική εκτίμηση κινδύνου και να εισαγάγει δικλίδες ασφαλείας για τον μετριασμό και τη διαχείριση των εντοπιζόμενων κινδύνων. Στο πλαίσιο αυτό, η πρόταση της Επιτροπής αναφέρεται σε εκ των υστέρων ελέγχους και αξιολογήσεις για τη διασφάλιση της λογοδοσίας. Προτείνει επίσης τον περιορισμό της επιλεξιμότητας σε έργα που έχουν υποβληθεί σε προκαταρκτικό έλεγχο (όπως αυτά στα οποία έχουν απονεμηθεί «σφραγίδες αριστείας» ή «σφραγίδες ανταγωνιστικότητας»). Στην [ειδική έκθεσή μας 07/2024](#), προειδοποιούσαμε ότι τα εκ των υστέρων μέτρα από μόνα τους ενδέχεται να μην επαρκούν για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων.

Επιτροπές προγράμματος

- 59** Το γεγονός ότι υποβάλλονται δύο χωριστές προτάσεις (μία για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και μία το ΕΤΑ) λειτουργεί ευνοϊκά όσον αφορά τη σαφήνεια στις εντολές και παρέχει αυξημένη ευελιξία, με κάθε μέσο να επιδιώκει διακριτούς στόχους μέσω ειδικά προσαρμοσμένης χρηματοδότησης. Ωστόσο, αυτό δημιουργεί επίσης κινδύνους κατακερματισμού, αλληλεπικάλυψης πρωτοβουλιών και αυξημένης διοικητικής πολυπλοκότητας, κάτι που θα μπορούσε να υπονομεύσει τον συντονισμό και τις συνεργίες μεταξύ των πολιτικών για την έρευνα, την καινοτομία και τη βιομηχανία εντός του πλαισίου της ΕΕ (βλέπε επίσης γνώμη 02/2026 σχετικά με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», σημείο 44).
- 60** Το άρθρο 83 καθορίζει τη δομή της επιτροπής του ΕΤΑ, η οποία απαρτίζεται από μία γενική επιτροπή και επτά τομεακές υποεπιτροπές. Απομένει να διαπιστωθεί κατά πόσον

η δομή αυτή θα διασφαλίσει τη συνοχή και τον συντονισμό των πολιτικών και την τακτική ανταλλαγή πληροφοριών με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο (βλέπε επίσης γνώμη 02/2026 σχετικά με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», σημείο 44).

- 61** Επιπλέον, η Επιτροπή προτείνει τη σύσταση διάφορων συμβουλευτικών οργάνων, όπως ενός στρατηγικού συμβουλίου ενδιαφερόμενων μερών του ETA (άρθρο 14), μιας συμβουλευτικής επιτροπής για το διάστημα και την άμυνα (άρθρο 41) και μιας συμβουλευτικής επιτροπής για την αμυντική βιομηχανία (άρθρο 56). Καλούμε την Επιτροπή να αποσαφηνίσει περαιτέρω τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των εν λόγω οργάνων και να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο θα αλληλεπιδρούν στο πλαίσιο των διαδικασιών διαβούλευσης και εξέτασης, ώστε να αποφευχθεί η περιττή πολυπλοκότητα της διακυβέρνησης και να βελτιωθεί η λογοδοσία (βλέπε επίσης ειδικό σχόλιο στο σημείο 71).

Πλαίσιο επιδόσεων

- 62** Η υποβολή εκθέσεων, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του προτεινόμενου προγράμματος του ETA θα διενεργούνται σύμφωνα με το πλαίσιο επιδόσεων για τον προϋπολογισμό για την μετά το 2027 περίοδο, βάσει κοινού συνόλου δεικτών. Το πλαίσιο αυτό καλύπτεται από την [πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης των δαπανών και επιδόσεων του προϋπολογισμού και άλλων οριζόντιων κανόνων για τα προγράμματα και τις δραστηριότητες της Ένωσης](#), για την οποία το ΕΕΣ γνωμοδοτεί χωριστά. Από την άποψη αυτή, είμαστε ήδη σε θέση να επισημάνουμε ότι οι δείκτες που παρατίθενται στο [παράρτημα I](#) του προτεινόμενου πλαισίου επιδόσεων αφορούν, ως επί το πλείστον, εκροές (π.χ. τον αριθμό των στηριζόμενων επιχειρήσεων) και όχι αποτελέσματα ή αντίκτυπο.
- 63** Σύμφωνα με την πρόταση, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει ετήσια έκθεση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι δαπάνες του ETA συνέβαλαν στην επίτευξη των στόχων πολιτικής της (νομοθετικό και δημοσιονομικό δελτίο, σημείο 2.1 και σημείο 5 της αιτιολογικής έκθεσης). Στο πλαίσιο αυτό, επιθυμούμε ήδη να επισημάνουμε ότι η ποιότητα και η αξιοπιστία των δεδομένων παρακολούθησης για το ETA θα εξαρτηθούν σε μεγάλο βαθμό από τις εντεταλμένες οντότητες (ΕΤΕπ, εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες, διεθνείς χρηματοδοτικοί οργανισμοί) και τα κράτη μέλη, χωρίς στο νομικό κείμενο να υπάρχει δεσμευτικός ανεξάρτητος μηχανισμός επαλήθευσης επιβαλλόμενος από τη νομοθεσία. Ωστόσο, ανεξάρτητα από το αν τα στοιχεία υποβάλλονται από τρίτους, θεωρούμε ότι η Επιτροπή φέρει την τελική ευθύνη για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις στις αρμόδιες για τον προϋπολογισμό αρχές.

64 Τέλος, επισημαίνουμε ότι η Επιτροπή σχεδιάζει να συντάξει έκθεση υλοποίησης κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού και εκ των υστέρων αξιολόγηση, σύμφωνα με το άρθρο 34 του δημοσιονομικού κανονισμού (βλέπε αιτιολογική έκθεση, ενότητα 5, νομοθετικό, δημοσιονομικό και ψηφιακό δελτίο, ενότητα 2, «Μέτρα διαχείρισης», και άρθρο 10 του κανονισμού για τις επιδόσεις). Ωστόσο, οι υποχρεώσεις αυτές της Επιτροπής δεν διατυπώνονται ρητά στο κείμενο του προτεινόμενου κανονισμού για το ΕΤΑ.

Συμμόρφωση, χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, διαφάνεια, λογοδοσία και ιχνηλασιμότητα των δαπανών

65 Το άρθρο 10 του προτεινόμενου κανονισμού για το ΕΤΑ ορίζει ότι το πρόγραμμα υλοποιείται σύμφωνα με τον [δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ](#). Απαιτείται, έτσι, η ιχνηλασιμότητα των κονδυλίων μέσω αναλήψεων υποχρεώσεων, πληρωμών και λογιστικών αρχείων, καθώς και η υπαγωγή τους στο πλαίσιο εσωτερικών δικλίδων της Επιτροπής και στην εποπτεία από φορείς ελέγχου και καταπολέμησης της απάτης, όπως η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO).

66 Σε σύγκριση με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το ΕΤΑ αναμένεται να χρησιμοποιεί περισσότερο τα διάφορα συστήματα υλοποίησης και χρηματοδότησης που προβλέπονται στο σχέδιο κανονισμού και να εφαρμόζει συχνότερα καινοτόμες προσεγγίσεις, όπως οι προ-ανταγωνιστικές συμβάσεις ή η ΧΔΣΔ. Αυτό συνεπάγεται νέους πρόσθετους κινδύνους (βλέπε σημείο [57](#)). Κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τα συστήματα υλοποίησης και χρηματοδότησης του ΕΤΑ, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ευρήματα του ελέγχου, όπως αναφέρονται στις ετήσιες εκθέσεις μας, καθώς και το αποτέλεσμα της διαδικασίας απαλλαγής για τον γενικό προϋπολογισμό, τους οργανισμούς και τις κοινές επιχειρήσεις των τελευταίων ετών (βλέπε επίσης γνώμη 02/2026 σχετικά με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», σημεία 48-51).

67 Παρόλα αυτά και ανεξάρτητα από τις επιλογές υλοποίησης και χρηματοδότησης που θα χρησιμοποιηθούν τελικά, θα θέλαμε να τονίσουμε τη σημασία να διασφαλιστεί ικανοποιητικό επίπεδο συμμόρφωσης, χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, διαφάνεια, λογοδοσία και ιχνηλασιμότητα στον τρόπο με τον οποίο δαπανώνται τα σχετικά κονδύλια. Όπως αναφέραμε ήδη στην [επισκόπηση 03/2025](#), η πρόθεση της Επιτροπής να απλουστεύσει τη χρηματοοικονομική διαχείριση της ΕΕ δεν θα πρέπει να αποβεί εις βάρος της λογοδοσίας.

- 68** Το άρθρο 12, παράγραφος 12, του προτεινόμενου κανονισμού επιτρέπει τον τερματισμό μιας δράσης, εάν οι στόχοι της είναι εντελώς απίθανο να επιτευχθούν ή δεν είναι πιθανό να επιτευχθούν εντός των καθορισμένων χρονοδιαγραμμάτων ή εάν η δράση έχει καταστεί άνευ σημασίας σε επίπεδο πολιτικής. Θεωρούμε ότι η Επιτροπή οφείλει να παρέχει περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται σε τέτοιες περιπτώσεις.
- 69** Οι πληρωμές του ΕΤΑ υπόκεινται επίσης στον [κανονισμό για την αιρεσιμότητα όσον αφορά το κράτος δικαίου](#), ο οποίος επιτρέπει την αναστολή ή τη μείωση των πληρωμών σε περίπτωση παραβιάσεων του κράτους δικαίου που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ. Ωστόσο, όπως επισημάναμε στην [ειδική έκθεσή μας 03/2024](#) και στην [επισκόπησή μας 02/2024](#), το πεδίο εφαρμογής του μηχανισμού αιρεσιμότητας είναι περιορισμένο και η εφαρμογή του προσκρούει σε πολιτικές προκλήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, θεωρούμε ότι η Επιτροπή οφείλει να διευκρινίσει περαιτέρω τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμοστεί η εν λόγω αιρεσιμότητα στο πλαίσιο του ΕΤΑ.
- 70** Ο [δημοσιονομικός κανονισμός της ΕΕ](#) επιτρέπει την αναστολή, τη μείωση ή την ανάκτηση πληρωμών σε περίπτωση διαπίστωσης παρατυπιών, απάτης ή μη συμμόρφωσης με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο. Το άρθρο 33, παράγραφος 4, επιτρέπει ρητά στην Επιτροπή να μειώσει ή να αναστείλει τις πληρωμές, εάν δεν επιτευχθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Αυτό εναρμονίζεται με τις αρχές της αναλογικότητας στις δημοσιονομικές διορθώσεις. Τόσο η Επιτροπή όσο και οι εντεταλμένες οντότητες μπορούν να επιβάλουν τέτοια μέτρα. Ωστόσο, στην πρόταση δεν ορίζονται ειδικά όρια αναλογικότητας ή ανάκτησης, και αντ' αυτού αυτή βασίζεται σε κανόνες εφαρμογής και εκ των υστέρων ελέγχου, οι οποίοι ενδέχεται να καθυστερήσουν τον εντοπισμό και την ανάκτηση.

Η εντολή ελέγχου μας

- 71** Ο προτεινόμενος κανονισμός διέπεται από τη [ΣΛΕΕ](#) και τον [δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ](#), οι οποίοι παρέχουν στο ΕΕΣ ολοκληρωμένη εντολή για τον έλεγχο της κανονικότητας όλων των εσόδων και των δαπανών της ΕΕ, καθώς και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης όλων των πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ. Το άρθρο 287 της [ΣΛΕΕ](#) και τα άρθρα 63, παράγραφος 2, στοιχείο δ), 129, 211, παράγραφος 6, 223, παράγραφος 4, στοιχείο γ), 261, παράγραφος 2, και 263, παράγραφοι 3, 5 και 7, του [δημοσιονομικού κανονισμού της ΕΕ](#) εξουσιοδοτούν το ΕΕΣ να εξετάζει τα κονδύλια που διαχειρίζεται άμεσα η ΕΕ και εκείνα που εκτελούνται έμμεσα μέσω οντοτήτων όπως η ΕΤΕπ και οι εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες. Το δικαίωμα αυτό επεκτείνεται επίσης στους τελικούς αποδέκτες των κονδυλίων του ΕΤΑ, διασφαλίζοντας ολοκληρωμένη εποπτεία.

72 Όπως έχει ήδη αναφερθεί στη [γνώμη μας 02/2024](#), τυχόν συμφωνίες ανάθεσης αρμοδιοτήτων που υπογράφονται από την Επιτροπή θα πρέπει επίσης να σέβονται τα δικαιώματα ελέγχου μας. Κατά συνέπεια, στις συμφωνίες με τις εντεταλμένες οντότητες θα πρέπει να περιλαμβάνονται ρήτρες ελέγχου και θα πρέπει να αποφεύγεται η δημιουργία μηχανισμών εκτός προϋπολογισμού, καθώς αυτοί προηγουμένως περιέπλεξαν τις εντολές ελέγχου (βλέπε επίσης ειδικό σχόλιο στο σημείο [79](#)).

Ειδικά σχόλια

- 73 Αιτιολογική έκθεση, σημείο 5:** Όσον αφορά την εγγύηση από τον προϋπολογισμό και τα χρηματοδοτικά μέσα, η πρόταση αναφέρει ότι η αξιολόγηση πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας και θα βασίζεται σε δείκτες σχετικούς με τους στόχους του προγράμματος (αιτιολογική έκθεση, σημείο 5, «Λοιπά στοιχεία» — «Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων»). Ωστόσο, η πρόταση δεν προτείνει μεθοδολογία για την εκ των υστέρων αξιολόγηση του κατά πόσον οι επενδύσεις που κινητοποιήθηκαν στο πλαίσιο του μέσου ήταν πραγματικά πρόσθετες, με άλλα λόγια, κατά πόσον τα δημόσια κονδύλια οδήγησαν σε επενδύσεις που διαφορετικά δεν θα είχαν πραγματοποιηθεί. Έχουμε συστήσει στο παρελθόν στην Επιτροπή να αναπτύξει και να εφαρμόσει μεθοδολογία για την αξιολόγηση της προσθετικότητας των κινητοποιούμενων επενδύσεων, ιδίως με σκοπό την αντιμετώπιση του επενδυτικού κενού (βλέπε [ειδική έκθεση 07/2025](#)).
- 74 Αιτιολογική σκέψη 43:** Η αιτιολογική σκέψη 43 της πρότασης για το ETA αναφέρεται γενικά στη συμμόρφωση με τον δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων για την καταπολέμηση της απάτης, τον έλεγχο και τις λοιπές δικλίδες και καθορίζει τους ρόλους της OLAF, της ΕΡΡΟ και του ΕΕΣ. Ωστόσο, δεν γίνεται αναφορά στην εφαρμογή του άρθρου 4 του κανονισμού, το οποίο καθορίζει τους όρους εφαρμογής των μέτρων προστασίας του προϋπολογισμού της ΕΕ μέσω ειδικών μηχανισμών ενεργοποίησης του ETA. Επίσης, δεν περιέχει αναφορές σε ενισχυμένη υποβολή εκθέσεων ή εποπτεία.
- 75 Άρθρο 5 – Πρόσθετοι πόροι και Άρθρο 6 – Εναλλακτική, συνδυασμένη και σωρευτική χρηματοδότηση:** Ο κανονισμός καθορίζει τέσσερα ευρέα σκέλη πολιτικής (άρθρο 3 παράγραφος 2, ειδικοί στόχοι), τα οποία αφορούν αλληλεπικαλυπτόμενους τομείς με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και το Ταμείο Καινοτομίας. Στόχος είναι να μεγιστοποιηθεί

ο αντίκτυπος μέσω της ευθυγράμμισης των χρηματοδοτικών μέσων με τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ και της μείωσης των αλληλεπικαλύψεων. Ωστόσο, μολονότι η πρόταση αναφέρεται σε «συνεργίες και συμπληρωματικότητα, από τον σχεδιασμό έως την εφαρμογή» (σύνοψη, «Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής»), δεν προτείνονται επιχειρησιακές διασφαλίσεις για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης ή του συντονισμού της εντολής σε επίπεδο υλοποίησης.

76 Άρθρο 6 – Εναλλακτική, συνδυασμένη και σωρευτική χρηματοδότηση: Το άρθρο 6 του κανονισμού ορίζει ότι οι διαδικασίες ανάθεσης στο πλαίσιο του ΕΤΑ μπορούν να διεξάγονται από κοινού υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με κράτη μέλη, θεσμικά όργανα της ΕΕ, τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς. Μολονότι αυτό αποτελεί ευκαιρία για τον συνδυασμό της δημόσιας χρηματοδότησης από διαφορετικές πηγές και την αντιμετώπιση του κατακερματισμού, μπορεί επίσης να αυξήσει την πολυπλοκότητα και τον ελεγκτικό κίνδυνο.

77 Άρθρο 11 – Σύνδεση τρίτων χωρών με δραστηριότητες στο πλαίσιο του ΕΤΑ – Το άρθρο 11, παράγραφος 2, στοιχείο δ), ορίζει ότι οι συμφωνίες σύνδεσης με τρίτες χώρες για συμμετοχή σε πρόγραμμα στο πλαίσιο του ΕΤΑ πρέπει να «εγγυώνται τα δικαιώματα της Ένωσης για τη διασφάλιση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και την προστασία των οικονομικών της συμφερόντων». Προκειμένου να καταστεί απολύτως σαφές ότι αυτό περιλαμβάνει την παροχή πλήρων δικαιωμάτων πρόσβασης ιδίως στο ΕΕΣ, προτείνουμε την προσθήκη της φράσης «στην Επιτροπή, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, στην OLAF και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο» στην παράγραφο 3 της εν λόγω διάταξης, μετά τη φράση «Για τους σκοπούς του στοιχείου δ), η τρίτη χώρα παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση τα οποία απαιτούνται βάσει των κανονισμών (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013». Η προσθήκη αυτή θα αποσαφηνίσει και θα επιβεβαιώσει επίσης το δικαίωμα πρόσβασης του ΕΕΣ σε διαβαθμισμένες πληροφορίες. Πράγματι, το άρθρο 13, – Εφαρμογή των κανόνων για τις διαβαθμισμένες πληροφορίες και τις ευαίσθητες πληροφορίες, στην παράγραφο 4 ορίζει ότι «Τα θεσμικά [...] όργανα [...] της Ένωσης που συμμετέχουν στην εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, μεταξύ άλλων διαβαθμισμένες, που είναι απαραίτητες για τη [...] διενέργεια ελέγχων, αξιολογήσεων, λογιστικών ελέγχων και ερευνών.» Η διάταξη αυτή διασφαλίζει, κατ' αρχήν, την πρόσβαση του ΕΕΣ σε ευαίσθητα δεδομένα, που προστατεύονται από τις κατάλληλες εγγυήσεις για διαβαθμισμένες πληροφορίες. Ωστόσο, σε ευαίσθητους τομείς όπως η άμυνα και το διάστημα (άρθρα 44-55, 57-78), όταν μια τρίτη χώρα συμμετέχει στο πρόγραμμα κατ' εφαρμογή διεθνούς συμφωνίας, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η τρίτη χώρα παρέχει ισοδύναμα δικαιώματα ελέγχου και πρόσβασης στο ΕΕΣ, καθώς και στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και την OLAF. Ως εκ τούτου, συνιστούμε τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 11, παράγραφος 3, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι

συμφωνίες με τρίτες χώρες προβλέπουν τέτοια δικαιώματα ελέγχου και πρόσβαση, επιτρέποντας στο ΕΕΣ να ασκεί πλήρως τις αρμοδιότητές του.

78 Άρθρα 14, 41 και 56 σχετικά με τα διοικητικά και τα συμβουλευτικά συμβούλια: Όσον αφορά τη στήριξη της πολιτικής για την αμυντική βιομηχανία, η πρόταση θεσπίζει τρία όργανα διακυβέρνησης:

- Στρατηγικό συμβούλιο ενδιαφερόμενων μερών (άρθρο 14)
- Συμβουλευτική επιτροπή για το διάστημα και την άμυνα (άρθρο 41),
- Συμβουλευτική επιτροπή για την αμυντική βιομηχανία (άρθρο 56).

Ωστόσο, η πρόταση δεν αποσαφηνίζει περαιτέρω τις αρμοδιότητές τους ούτε τον συντονισμό μεταξύ φορέων αυτών. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι η Επιτροπή οφείλει να αποσαφηνίσει τις εφαρμοστέες ρυθμίσεις διακυβέρνησης και λογοδοσίας.

79 Άρθρο 18 – Το άρθρο 18 επιτρέπει παρεκκλίσεις από το άρθρο 196, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού, επιτρέποντας την αναδρομική χρηματοδότηση «όταν απαιτείται» υλοποίηση κατασκευαστικών έργων αναγκαίων με στόχο τη στήριξη του γενικού στόχου ανθεκτικότητας. Η προϋπόθεση «όταν απαιτείται» είναι ευρεία και μπορεί να οδηγήσει σε άνιση εφαρμογή. Σε αντίθεση με το άρθρο 20, το οποίο καθορίζει τις προϋποθέσεις για παρεκκλίσεις για ταχείες και στοχευμένες δράσεις για την ανταγωνιστικότητα, το άρθρο 18 ορίζει ότι θα καθοριστούν πρόσθετα κριτήρια στα προγράμματα εργασίας ή στα έγγραφα που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης, ώστε να διασφαλιστεί ότι η στήριξη είναι αναγκαία και αναλογική. Η Επιτροπή οφείλει να εξετάσει κατά πόσον ορισμένα από τα ζητήματα αυτά πρέπει να προσδιορίζονται στην ίδια τη νομική βάση. Επιπλέον, υπενθυμίζουμε ότι η δυνατότητα αυτή ενέχει επίσης τον κίνδυνο εμφάνισης του φαινομένου μη αποδοτικής δαπάνης και περιορισμένης προσθετικότητας, καθώς επιτρέπει τη στήριξη δραστηριοτήτων που βρίσκονταν ήδη σε εξέλιξη χωρίς χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ.

80 Άρθρο 20 – Ταχείες και στοχευμένες δράσεις για την ανταγωνιστικότητα: Η ευελιξία αναφέρεται γενικόλογα (π.χ. στην αιτιολογική σκέψη 4), ενώ το άρθρο 20 άπτεται επίσης της ευελιξίας κυρίως μέσω διατάξεων σχετικά με τις απλουστευμένες διαδικασίες ανάθεσης. Το άρθρο προβλέπει επίσης την επιτάχυνση των εκταμιεύσεων, με την ανακατανομή των μη δαπανηθέντων κονδυλίων που διέπονται από τους ευρύτερους κανόνες του ΠΔΠ, και όχι από τις ειδικές διατάξεις σχετικά με την καινοτομία που περιέχονται στον προτεινόμενο κανονισμό. Η πρόταση περιλαμβάνει επίσης ποιοτικούς παράγοντες ενεργοποίησης (επείγον/επιτακτικό δημόσιο συμφέρον ή κρίσιμης χρονικής ευαισθησίας), ενώ δεν υπάρχουν ποσοτικοί ή αυτόματοι παράγοντες ενεργοποίησης (π.χ. ανώτατα όρια προϋπολογισμού, κατώτατα όρια χρήσης, τυποποιημένα κριτήρια

ανακατανομής). Όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων, οι τακτικές εκθέσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης θα περιλαμβάνουν τις συνολικές επιδόσεις του προγράμματος. Ωστόσο, δεν απαιτείται ρητά η υποβολή τυποποιημένων εκθέσεων σχετικά με τη χρήση της ευελιξίας (π.χ. όταν ενεργοποιείται το άρθρο 20, ποσά που ανακατανέμονται μεταξύ των σκελών πολιτικής, σύγκριση μεταξύ τομέων/ετών του ΠΔΠ). Θεωρούμε ότι αυτή η έλλειψη δομής μπορεί επίσης να αποτελέσει εμπόδιο για τη διαφάνεια και την προβλεψιμότητα στον χρηματοοικονομικό σχεδιασμό.

81 Άρθρο 39 – Ειδικές δραστηριότητες για τη στήριξη της πολιτικής για την ψηφιακή πρωτοκαθεδρία: Ενώ το άρθρο 39 της πρότασης περιέχει λεπτομέρειες για συγκεκριμένες τεχνολογίες και τύπους έργων που θα πρέπει να αποτελούν χρηματοδοτική προτεραιότητα, η βάση επί της οποίας καθορίστηκαν οι εν λόγω τομείς προτεραιότητας παραμένει ασαφής.

82 Άρθρο 25 – Κοινότητα των εταίρων υλοποίησης, παράγραφος 3: Ενώ το κείμενο προβλέπει ότι, εντός της «κοινότητας των εταίρων υλοποίησης», οι φορείς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο μπορούν να λαμβάνουν οικονομικές εγγυήσεις που μπορούν «να περιορίζονται στο μέγιστο ποσό της ενωσιακής στήριξης» (άρθρο 25, παράγραφος 3), δεν εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο τα όρια αυτά θα καθορίζονται, θα εφαρμόζονται ή θα παρακολουθούνται στην πράξη. Ούτε καθορίζει σαφή μεθοδολογία ή κριτήρια για την κατανομή της εγγύησης μεταξύ των εταίρων υλοποίησης.

Η παρούσα γνώμη εγκρίθηκε από το Ελεγκτικό Συνέδριο στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 11ης Δεκεμβρίου 2022.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Κατάλογος των δημοσιεύσεων του ΕΕΣ στις οποίες γίνεται αναφορά στην παρούσα γνώμη

Ετήσια έκθεση σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ – για τα οικονομικά έτη 2020-2024

Ετήσιες εκθέσεις σχετικά με τους οργανισμούς της ΕΕ – για τα οικονομικά έτη 2020-2024

Ετήσιες εκθέσεις σχετικά με τις κοινές επιχειρήσεις της ΕΕ – για τα οικονομικά έτη 2020-2024

Ειδική έκθεση 03/2019: Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων – Ανάγκη περαιτέρω ενεργειών για να θεωρηθεί απολύτως επιτυχημένο

Ειδική έκθεση 06/2021: Χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής κατά το κλείσιμο της περιόδου 2007-2013 – Οι εργασίες επαλήθευσης απέφεραν συνολικά ικανοποιητικά αποτελέσματα, αλλά ορισμένα σφάλματα παραμένουν

Ειδική έκθεση 07/2021: Διαστημικά προγράμματα Galileo και Copernicus της ΕΕ: δρομολογήθηκαν οι υπηρεσίες, αλλά η αξιοποίησή τους χρειάζεται περαιτέρω ώθηση

Ειδική έκθεση 03/2022: Τεχνολογία 5G στην ΕΕ – Καθυστερήσεις στην ανάπτυξη των δικτύων και ανεπίλυτα ζητήματα ασφάλειας

Ειδική έκθεση 15/2022: Ο ορθός σχεδιασμός των μέτρων για τη διεύρυνση της συμμετοχής στο «Ορίζων 2020» δεν αρκεί: η επίτευξη βιώσιμης αλλαγής θα εξαρτηθεί κυρίως από τις προσπάθειες των εθνικών αρχών

Ειδική έκθεση 23/2022: Συνεργίες μεταξύ του προγράμματος «Ορίζων 2020» και των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων – Δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη στο έπακρο

Ειδική έκθεση 05/2023: Χρηματοδοτικό τοπίο της ΕΕ – Ανομοιογενές σύνολο που απαιτεί περαιτέρω απλούστευση και υποχρέωση λογοδοσίας

Ειδική έκθεση 10/2023: Προπαρασκευαστική ενέργεια για την έρευνα στον τομέα της άμυνας – Αντλήθηκαν ορισμένα διδάγματα, αλλά η αξία της ως πεδίου δοκιμών για την αύξηση των αμυντικών δαπανών της ΕΕ ήταν μειωμένη λόγω χρονικών περιορισμών και περιορισμένων αποτελεσμάτων

Ειδική έκθεση 15/2023: Η βιομηχανική πολιτική της ΕΕ για τις μπαταρίες – Ανάγκη για νέα στρατηγική ώθηση

Ειδική έκθεση 03/2024: Το κράτος δικαίου στην ΕΕ – Βελτιωμένο πλαίσιο για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, χωρίς όμως να έχουν εξαλειφθεί οι κίνδυνοι

Ειδική έκθεση 07/2024: Τα συστήματα της Επιτροπής για την ανάκτηση παράτυπων δαπανών της ΕΕ – Περιθώριο για περισσότερα σε λιγότερο χρόνο.

Ειδική έκθεση 8/2024: Φιλοδοξίες της ΕΕ για την τεχνητή νοημοσύνη – Προϋπόθεση προόδου η ισχυρότερη διακυβέρνηση και οι περισσότερες και καλύτερα στοχευμένες επενδύσεις

Ειδική έκθεση 11/2024: Βιομηχανική πολιτική της ΕΕ για το ανανεώσιμο υδρογόνο – Το νομικό πλαίσιο έχει εγκριθεί στο μεγαλύτερο μέρος του, καιρός για αναμέτρηση με την πραγματικότητα

Ειδική έκθεση 21/2024: Κρατικές ενισχύσεις σε περιόδους κρίσης – Ταχεία αντίδραση, αλλά ανεπάρκειες στην παρακολούθηση από την Επιτροπή και ασυνέπειες στο πλαίσιο για τη στήριξη των στόχων της βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ

Ειδική έκθεση 22/2024: Διπλή χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό της ΕΕ - Τα συστήματα δικλίδων δεν διαθέτουν ουσιώδη στοιχεία για τον μετριασμό του αυξημένου κινδύνου που απορρέει από το μη βασιζόμενο στις δαπάνες μοντέλο του ΜΑΑ

Ειδική έκθεση 07/2025: Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων – Συνέβαλε μεν ουσιαστικά στην αντιμετώπιση του επενδυτικού κενού, αλλά δεν κατάφερε να φέρει στην πραγματική οικονομία τα 500 δισ. ευρώ που υποσχόταν μέχρι το τέλος του 2022

Ειδική έκθεση 12/2025: Η στρατηγική της ΕΕ για τα μικροκυκλώματα – Παρά την ικανοποιητική πρόοδο, εξαιρετικά απίθανη η επίτευξη με την πράξη για τα μικροκυκλώματα και μόνο του υπερφιλόδου στόχου της ψηφιακής δεκαετίας

Ειδική έκθεση 13/2025: Στήριξη της ψηφιακής μετάβασης στα κράτη μέλη της ΕΕ από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας – Χαμένη ευκαιρία για στρατηγική εστίαση στην αντιμετώπιση των ψηφιακών αναγκών

Ειδική έκθεση 18/2025: Ευελιξία του προϋπολογισμού της ΕΕ – Υπερβολικά περίπλοκο πλαίσιο, που όμως επέτρεψε την αντιμετώπιση απρόβλεπτων προκλήσεων

Ειδική έκθεση 24/2025: Χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής – Η επαναχρησιμοποίηση των διατεθέντων κονδυλίων έγινε πράξη εν μέρει

Γνώμη 02/2024 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία και πλαισίου μέτρων με σκοπό τη διασφάλιση της έγκαιρης διαθεσιμότητας και προμήθειας αμυντικών προϊόντων («EDIP»)

Γνώμη 02/2025 σχετικά με την ενδιάμεση επανεξέταση των κανονισμών για την πολιτική συνοχής

Επισκόπηση 02/2024: Οι εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με το κράτος δικαίου

Επισκόπηση 03/2025: Ευκαιρίες ενόψει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου μετά το 2027

Επισκόπηση 05/2025: Στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης στην ΕΕ

Ενημερωτικό έγγραφο (Φεβρουάριος 2018): Το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ – Μεταρρύθμιση του τρόπου λειτουργίας του προϋπολογισμού της ΕΕ

Παράρτημα II – Γενικές πληροφορίες

- 01** Το ETA αποτελεί μέρος της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας, της τεχνολογικής κυριαρχίας και της ανθεκτικότητας της Ευρώπης σε μια εποχή γεωπολιτικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων.
- 02** Η πρόταση θα ενοποιήσει 14 υφιστάμενα προγράμματα δαπανών σε ένα ενιαίο πλαίσιο με σκοπό τον εξορθολογισμό των πράξεων και την ενίσχυση του αντικτύπου των κονδυλίων της ΕΕ. Το ETA έχει σχεδιαστεί για τη στήριξη επενδύσεων σε στρατηγικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των καθαρών τεχνολογιών, της υπερπροηγμένης τεχνολογίας, των κρίσιμων πρώτων υλών και της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών, προωθώντας έτσι την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία της ΕΕ.
- 03** Η νομική βάση του ETA είναι ευρεία: εκτός από το άρθρο 173 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) που προωθεί τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα, βασίζεται επίσης στα άρθρα 43, παράγραφος 2, 168, παράγραφος 5, 172, πρώτο εδάφιο, 175, πρώτο εδάφιο, 182, παράγραφος 4, 183 σε συνδυασμό με το άρθρο 188, δεύτερο εδάφιο, 189, παράγραφος 2, 192, παράγραφος 1, 194, παράγραφος 2, 212, παράγραφος 2, και 322 παράγραφος 1, για την κάλυψη και την ενσωμάτωση ενός φάσματος μέχρι τούδε χωριστών προγραμμάτων, όπως, για παράδειγμα, το διαστημικό πρόγραμμα της ΕΕ, η έρευνα στον τομέα της άμυνας και η υγεία.

Παράρτημα III – Βασικά χαρακτηριστικά του προτεινόμενου ΕΤΑ

Ενέργεια	Ευελιξία εντός του τρέχοντος ΠΔΠ 2021-2027	Προτεινόμενοι μηχανισμοί του ΕΤΑ	Αναμενόμενα αποτελέσματα (σύμφωνα με την Επιτροπή)
Αριθμός προγραμμάτων	14 μεμονωμένα προγράμματα για την ανταγωνιστικότητα, την έρευνα, το διάστημα, την άμυνα, την υγεία, το περιβάλλον και το κλίμα, τον ψηφιακό τομέα	Ενιαίο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΑ) , για την ενοποίηση όλων σε ένα πλαίσιο	Εξαλείφεται ο κατακερματισμός, υπάρχει μία νομική βάση αντί πολλών
Εγχειρίδια κανόνων και επιλεξιμότητα	Κάθε πρόγραμμα έχει τη δική του νομική βάση, κανόνες συμμετοχής, επιλεξιμότητα, υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων	Ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων για όλα τα σκέλη και τα μέσα πολιτικής	Μειώνει τις νομοθετικές αλληλεπικαλύψεις και συγκρούσεις διατηρώντας την ευελιξία που παρέχει ο δημοσιονομικός κανονισμός ως πρωταρχικό εγχειρίδιο κανόνων, το οποίο συμπληρώνεται από στοχευμένους κανόνες του ΕΤΑ. Απλουστεύει τη συμμόρφωση, αυξάνει την ασφάλεια δικαίου και επιτρέπει μια περισσότερο δυναμική και στοχευμένη στήριξη από πλευράς ΕΕ.

Ενέργεια	Ευελιξία εντός του τρέχοντος ΠΔΠ 2021-2027	Προτεινόμενοι μηχανισμοί του ETA	Αναμενόμενα αποτελέσματα (σύμφωνα με την Επιτροπή)
Ευελιξία	<p>Η ευελιξία βασίζεται σε οριζόντια μέσα: Μέσο ευελιξίας, Αποθεματικό Αλληλεγγύης και Επείγουσας Βοήθειας, Ενιαίο Μέσο Περιθωρίου κ.λπ.</p> <p>Χρήση ειδικών αποθεματικών του ΠΔΠ, ad-hoc συμπληρωματικές ενισχύσεις (π.χ. REPowerEU, Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία). Συχνά αργή από πολιτική άποψη.</p>	<p>Ευελιξία ενσωματωμένη στο ETA μέσω των σκελών πολιτικής και των μέσων της εργαλειοθήκης (επιχορηγήσεις, δάνεια, ίδια κεφάλαια, εγγυήσεις, συνδυαστική χρηματοδότηση)</p> <p>Άρθρο 20 της ταχείας διαδικασίας: ταχεία έγκριση και εκταμίευση υπό αυστηρές προϋποθέσεις (επείγον/επιτακτικό δημόσιο συμφέρον).</p>	<p>Λιγότερη εξάρτηση από οριζόντια εργαλεία του ΠΔΠ, περισσότερο προβλέψιμη τομεακή ευελιξία.</p> <p>Δημιουργεί έναν ευέλικτο μηχανισμό απόκρισης στο πλαίσιο του ETA.</p>
Ανακατανομές	Οι μεταφορές μεταξύ προγραμμάτων απαιτούν την έγκριση του Συμβουλίου/Κοινοβουλίου· ενδιάμεση αναθεώρηση	Τα σκέλη πολιτικής επιτρέπουν την ανακατανομή μεταξύ τομέων	Ταχύτερη ανακατανομή εντός του ETA, χωρίς να απαιτείται αναθεώρηση του ΠΔΠ
Χρηματοδοτικά μέσα	Κατανεμημένα σε διάφορα προγράμματα (InvestEU, Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας, χρηματοδοτική στήριξη του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» κ.λπ.), καθένα με δικούς του κανόνες.	Ενιαία εργαλειοθήκη του ETA: επιχορηγήσεις, συμβάσεις, δάνεια, εγγυήσεις, ίδια κεφάλαια, συνδυαστική χρηματοδότηση, όλα υπό ενιαία διακυβέρνηση.	Αποτρέπει τις αλληλεπικαλύψεις, μεγιστοποιεί τη μόχλευση, υπηρεσία μίας στάσης.

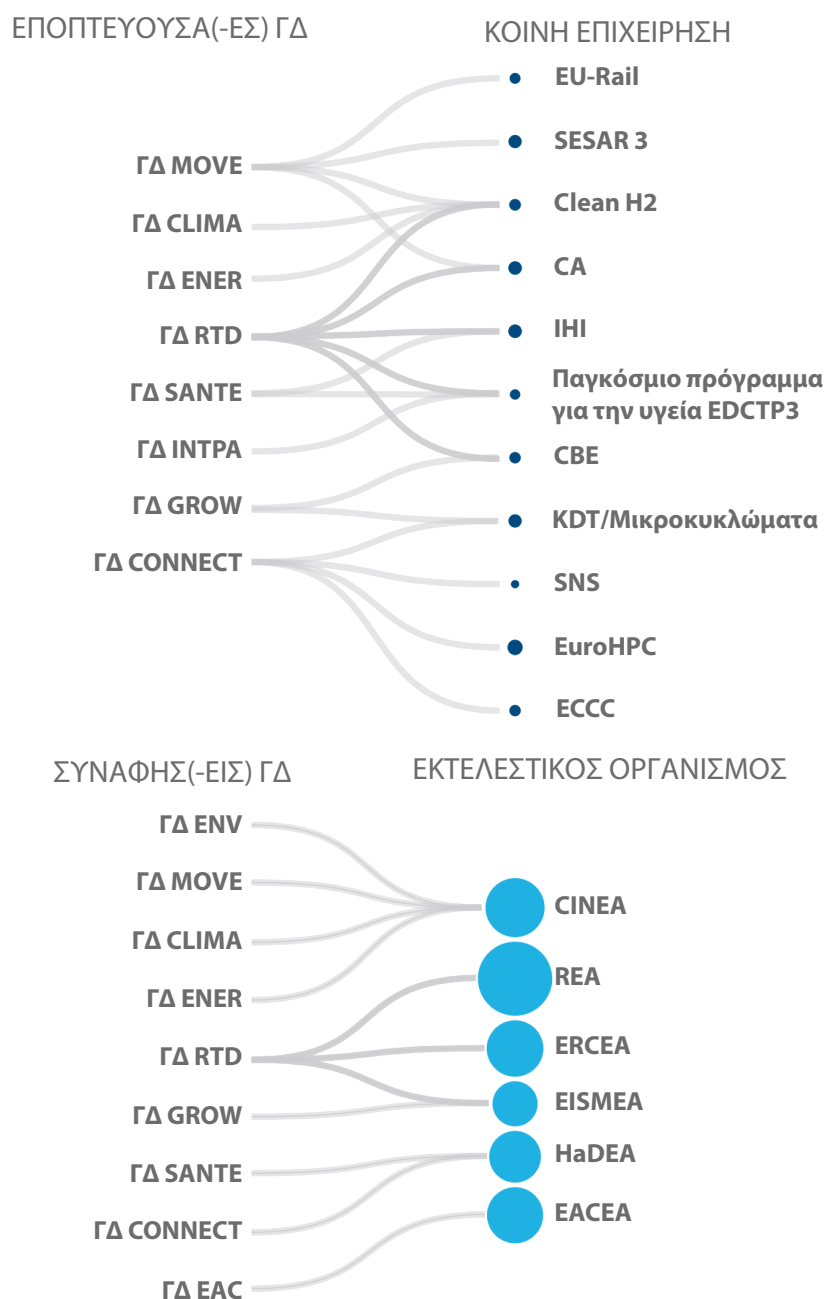
Ενέργεια	Ευελιξία εντός του τρέχοντος ΠΔΠ 2021-2027	Προτεινόμενοι μηχανισμοί του ΕΤΑ	Αναμενόμενα αποτελέσματα (σύμφωνα με την Επιτροπή)
Διακυβέρνηση	Ειδικές ρυθμίσεις διακυβέρνησης που απαιτούνται για όλα τα ολοκληρωμένα προγράμματα.	Ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων και διαδικασία επιτροπών, ενοποιημένη εργαλειοθήκη του ΕΤΑ.	Εξαλείφει τον κατακερματισμό και συμβάλλει στην αύξηση της διαφάνειας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Παράρτημα IV – Υφιστάμενα προγράμματα που προτείνονται για ενσωμάτωση στο ΕΤΑ

Πρόγραμμα	Νομική πράξη	Σχέση με το ΕΤΑ
Ορίζων Ευρώπη	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695	Παραμένει χωριστό, αλλά συντονίζεται εν μέρει από το ΕΤΑ (μέσω κοινών προγραμμάτων εργασίας για τη «συνεργατική έρευνα» στο πλαίσιο του «Ορίζων Ευρώπη» εντός των τεσσάρων σκελών πολιτικής)· ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων
Ταμείο Καινοτομίας	Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/856 της Επιτροπής	Παραμένει χωριστό, αλλά «το ECF διασφαλίζει τη συνοχή με το [...] Ταμείο Καινοτομίας» (αιτιολογικές σκέψεις 10-11, ΕΤΑ)
InvestEU	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/523	Έχει ενσωματωθεί στο ΕΤΑ
Ευρωπαϊκό διαστημικό πρόγραμμα	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/696	Έχει ενσωματωθεί στο ΕΤΑ
Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/697	Έχει ενσωματωθεί στο ΕΤΑ
Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη»	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/694	Έχει ενσωματωθεί στο ΕΤΑ
Πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία»	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/522	Έχει ενσωματωθεί στο ΕΤΑ
Ασφαλής συνδεσιμότητα της Ένωσης (IRIS ²)	Κανονισμός (ΕΕ) 2023/588	Έχει ενσωματωθεί στο ΕΤΑ
Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1153	Η ψηφιακή συνιστώσα έχει μεταφερθεί στο ΕΤΑ, το υπόλοιπο παραμένει χωριστό
Πρόγραμμα για την ενιαία αγορά	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/690	Το σκέλος για τις ΜΜΕ έχει μεταφερθεί στο ΕΤΑ, το υπόλοιπο παραμένει χωριστό

Πρόγραμμα	Νομική πράξη	Σχέση με το ETA
Πρόγραμμα LIFE	Κανονισμός (ΕΕ) 2021/783	Έχει ενσωματωθεί εν μέρει στο ETA, ενώ το υπόλοιπο εντάσσεται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια
Πρόγραμμα για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία	Πρόταση κανονισμού, COM(2024) 150 final	Έχει ενσωματωθεί στο ETA
Κανονισμός για τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών	Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1525	Έχει ενσωματωθεί στο ETA (μέσω του EDIP)
Κανονισμός για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών	Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2418	Έχει ενσωματωθεί στο ETA (μέσω του EDIP)

Παράρτημα V – – Κοινές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των φορέων που εξομοιώνονται με αυτές και των εκτελεστικών οργανισμών, κατά τη δημοσιονομική περίοδο 2021-2027

Σημ.: Το μέγεθος του κύκλου αντικατοπτρίζει τον αριθμό των υπαλλήλων της εκάστοτε οντότητας κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους 2024.

Πηγή: Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2085, κανονισμός (ΕΕ) 2021/887, κανονισμός (ΕΕ) 2023/1782 και ΕΕΣ.

Συνομογραφίες

Συνομογραφία	Ορισμός/Επεξήγηση
E&A	Έρευνα και ανάπτυξη
EDIP	Πρόγραμμα για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία:
EDIRPA	Κανονισμός για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών
EPPO	Ευρωπαϊκή Εισαγγελία
OLAF	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης
SAFE	Μέσο δράσης για την ασφάλεια στην Ευρώπη
ΓΔ DEFIS	Γενική Διεύθυνση Αμυντικής Βιομηχανίας και Διαστήματος
ΓΔ RTD	Γενικής Διεύθυνσης Έρευνας και Καινοτομίας
ΔΕΕ	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΑΚ	Επιλογές απλουστευμένου κόστους
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΣ	Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο
ΕΟΑ	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας
ΕΤΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΕΤΣΕ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων
ΚΕΠΠΑ	Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας
ΚΠΑΑ	Κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας
ΜΑΑ	Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας
ΜΜΕ	Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
ΜΣΕ	Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»
ΠΔΠ	Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο
ΣΕΚΕΕ	Σημαντικό έργο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Σχέδια ΕΠΕΣ	Σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης
ΧΔΣΔ	Χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες

Γλωσσάριο

Όρος	Ορισμός/Επεξήγηση
Αιρεσιμότητα όσον αφορά το κράτος δικαίου	Μηχανισμός που συνδέει τις εκταμιεύσεις από τον προϋπολογισμό της ΕΕ με τον σεβασμό του κράτους δικαίου βάσει του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092.
Δημοσιονομικός κανονισμός	Γενικός κανονισμός που καθορίζει τις αρχές και τις διαδικασίες που διέπουν την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ.
Ευελξία του προϋπολογισμού	Μηχανισμός που επιτρέπει στην Επιτροπή να ανακατανέμει πιστώσεις μεταξύ προγραμμάτων, σκελών πολιτικής ή οικονομικών ετών εντός των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ, προκειμένου να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες προτεραιότητες.
Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO)	Ανεξάρτητο όργανο της ΕΕ αρμόδιο για τη διερεύνηση και τη δίωξη εγκλημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (αδικήματα που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης).
Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)	Υπηρεσία της Επιτροπής που διεξάγει διοικητικές έρευνες για περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς και παρατυπιών εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ.
Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας	Υφιστάμενο πρόγραμμα της ΕΕ για τη στήριξη της συνεργατικής έρευνας στον τομέα της άμυνας και της ανάπτυξης ικανοτήτων, το οποίο έχει ενσωματωθεί στο ΕΤΑ, εντός του ΠΔΠ 2028-2034.
Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΑ)	Προτεινόμενος κανονισμός [COM(2025) 642 final] για την ενοποίηση διάφορων μέσων της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα, τη βιομηχανία και την άμυνα για το ΠΔΠ 2028-2034.
Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων	Εμβληματικό μέσο του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη του 2015 («σχέδιο Γιούνκερ»), το οποίο χρησιμοποίησε εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων.
Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας	Το πλαίσιο που διέπει την εξωτερική δράση της ΕΕ σε θέματα ασφάλειας και άμυνας, όπως ορίζεται στον τίτλο V της ΣΕΕ.
Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ)	Επιχειρησιακή διάσταση της ΚΕΠΠΑ, η οποία καλύπτει κοινές αμυντικές πρωτοβουλίες, αποστολές και ανάπτυξη ικανοτήτων.
Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)	Μέσο της ΕΕ στο πλαίσιο του NextGenerationEU που παρέχει χρηματοδοτική στήριξη βάσει επιδόσεων στα κράτη μέλη για μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις.
Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	Επιχειρήσεις που απασχολούν έως και 250 υπαλλήλους και έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών έως 50 εκατομμύρια ευρώ ή ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.
Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ)	Επταετές δημοσιονομικό σχέδιο που καθορίζει τα μέγιστα ετήσια ποσά για κάθε τομέα δαπανών της ΕΕ και διασφαλίζει τη δημοσιονομική πειθαρχία.

Όρος	Ορισμός/Επεξήγηση
Πρόγραμμα για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία (EDIP)	Προηγούμενη πρωτοβουλία για τη στήριξη της αμυντικής βιομηχανικής βάσης και ετοιμότητας της ΕΕ, τμήματα της οποίας θα αντικατασταθούν από το ΕΤΑ.
Σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ)	Διασυνοριακά βιομηχανικά έργα που εξαιρούνται από τους περιορισμούς των κρατικών ενισχύσεων βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3, στοιχείο β), της ΣΛΕΕ, λόγω της στρατηγικής σημασίας τους σε επίπεδο ΕΕ.
Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)	Βασική συνθήκη της ΕΕ που καθορίζει τις θεσμικές αρμοδιότητες, συμπεριλαμβανομένων και αυτών του ΕΕΣ (άρθρο 287), και περιλαμβάνει και άλλες δημοσιονομικές διατάξεις (άρθρα 310-325).
Χρηστή δημοσιονομική διαχείριση	Αρχή που ορίζεται στο άρθρο 33 του δημοσιονομικού κανονισμού και απαιτεί η χρήση κονδυλίων της ΕΕ να είναι σύμφωνη με τις αρχές της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2026

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Εξώφυλλο – © butenkow / stock.adobe.com.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

HTML	ISBN 978-92-849-6342-3	ISSN 2812-3034	doi:10.2865/9573813	QJ-01-25-064-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6343-0	ISSN 2812-3034	doi:10.2865/3017185	QJ-01-25-064-EL-N

Παραπομπή στην παρούσα έκθεση να γίνεται ως εξής:

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, [γνώμη 01/2026](#) «όσον αφορά την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας (ETA), συμπεριλαμβανομένου του ειδικού προγράμματος για δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της άμυνας, την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/522, (ΕΕ) 2021/694, (ΕΕ) 2021/697, (ΕΕ) 2021/783, την κατάργηση διατάξεων των κανονισμών (ΕΕ) 2021/696, (ΕΕ) 2023/588 και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) [EDIP] [SEC(2025) 555 final, SWD(2025) 555 final, SWD(2025) 556 final]», Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2026.

Η παρούσα γνώμη που εκδίδεται βάσει του άρθρου 322, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει τη διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο σε περίπτωση προτάσεων που άπτονται των δημοσιονομικών κανόνων και των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ, αφορά την πρόταση νέου κανονισμού σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας, η οποία παρουσιάστηκε αρχικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 16 Ιουλίου 2025.

Στη γνώμη παρατίθενται παρατηρήσεις σχετικά με τον σχεδιασμό, τη διακυβέρνηση, το πλαίσιο επιδόσεων και τις ρυθμίσεις περί χρηματοοικονομικών δικλίδων. Επιδίωξη είναι διασφαλιστεί ότι το μελλοντικό πρόγραμμα προάγει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, τη λογοδοσία και την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία στο πλαίσιο της ενωσιακής πολιτικής για την έρευνα και την καινοτομία.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact

Ιστότοπος: eca.europa.eu

Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: @EUauditors

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης